

Udskriftsdato: fredag den 19. juni 2026

VEJ nr 9260 af 20/03/2019 (Historisk)

Vejledning om børne- og ægtefællebidrag

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: Børne- og Socialmin., j.nr. 2018-5646

Senere ændringer til forskriften

VEJ nr 9424 af 26/06/2020

Vejledning om børne- og ægtefællebidrag

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Sagens indledning
 - 2.1. Digital selvbetjening
 - 2.2. Gebyr for ansøgning
 - 2.3. Visitation
 - 2.3.1. Visitation til samlet behandling
3. Behandlingen af sagen
 - 3.1. Indhentning af oplysninger
 - 3.2. Partshøring
 - 3.3. Anvendelse af processuel skadevirkning
 - 3.4. Opgørelse af parternes indkomst
 - 3.4.1. Lønmodtagere m.v.
 - 3.4.2. Erhvervsdrivende
 - 3.4.2.1. Personlig virksomhed
 - 3.4.2.2. Virksomhed i selskabsform
4. International og interprovinsiel kompetence
 - 4.1. Kompetence i Danmark
 - 4.2. Kompetence i Grønland
5. Forsørgelsespligt
 - 5.1. Forældres forsørgelsespligt
 - 5.2. Betydningen af forældremyndighed ved fastsættelse af børnebidrag
 - 5.2.1. Betydningen af fælles forældremyndighed
 - 5.2.1.1. Vurdering af en forælders forsørgelsespligt
 - 5.2.1.2. Bidragets størrelse
 - 5.2.2. Betydningen af eneforældremyndighed
 - 5.3. Ægtefællers forsørgelsespligt
6. Sager om bidrag efter børnebidragsloven
 - 6.1. Vejledende retningslinjer for fastsættelse af børnebidrag
 - 6.1.1. Børnebidrag
 - 6.1.1.1. Normalbidraget
 - 6.1.1.2. Forhøjet børnebidrag
 - 6.1.2. Uddannelsesbidrag
 - 6.1.2.1. Betingelserne for at fastsætte uddannelsesbidrag
 - 6.1.2.2. Forhøjet uddannelsesbidrag
 - 6.1.3. Konfirmations- og beklædningsbidrag
 - 6.1.4. Fødselsbidrag, navngivningsbidrag og barselsbidrag
 - 6.1.5. Barnets indkomst ved fastsættelse af uddannelsesbidrag
 - 6.1.6. Skatteforhold
 - 6.2. Begyndelsestidspunkt ved børnebidrag
 - 6.2.1. Førstegangsfastsættelse af børnebidrag

- 6.2.2. Fastsættelse af bidrag i forbindelse med sager om faderskab eller medmoderskab
- 6.2.3. Uddannelsesbidrag
- 6.2.4. Bidragsbetaleren protesterer ikke mod det ansøgte begyndelsestidspunkt
- 6.2.5. Fravigelse af ansøgningsfristerne
- 6.2.6. Aftaler om bidrag
- 6.2.7. Bidragsbetaleren har afholdt udgifter til barnets institution i forbindelse med fastsættelse af børnebidrag
- 6.2.8. Bidragsbetaleren har afholdt udgifter til den unge (barnet) i forbindelse med fastsættelse af uddannelsesbidrag
- 6.2.9. Særlige børnebidrag m.v.
- 6.2.10. Fødselsbidrag m.v.
- 6.3. Ændring af børnebidrag
 - 6.3.1. Ændring fra første forfaldsdag efter afgørelsen
 - 6.3.2. Ændring med tilbagevirkende kraft
 - 6.3.2.1. Lang sagsbehandlingstid
 - 6.3.2.2. Lønnedgang på grund af arbejdsledighed
 - 6.3.2.3. Bidrag der tilkommer det offentlige
 - 6.3.2.4. Barnet flytter fra den ene forælder til den anden
 - 6.3.2.5. Et barn, der er anbragt uden for hjemmet, flytter hjem til bidragsbetaleren
 - 6.3.2.6. Tidligere bidragsbetaler ikke far eller medmor til barnet
 - 6.3.2.7. Tilsidesættelse af en aftale om ikke at skulle betale børnebidrag
 - 6.3.2.8. Børnepension
 - 6.3.2.9. Bortfald af uddannelsesbidrag, fordi uddannelsen afsluttes eller i øvrigt ophører
 - 6.3.2.10. Særlige omstændigheder
 - 6.3.3. Ændring af bidrag, når Familieretshuset har genoptaget behandlingen af en afgørelse
 - 6.3.3.1. Urigtige eller ufyldstgørende oplysninger
 - 6.3.3.2. En tidligere afgørelse er åbenbart urigtig
 - 6.3.3.3. Lang sagsbehandlingstid
 - 6.3.3.4. Særlige omstændigheder
- 6.4. Aftaler om børnebidrag
 - 6.4.1. Bidragsaftalers bindende virkning
 - 6.4.2. Bevisbyrden ved aftaler om bidrag
 - 6.4.3. Fortolkning og udfyldning af aftaler om bidrag
 - 6.4.4. Tilsidesættelse af aftaler om bidrag
 - 6.4.5. Forudsætninger for en aftale om bidrag
 - 6.4.6. Bidrag til specifikke formål
 - 6.4.7. Aftaler om ikke at skulle betale bidrag eller om at betale et lavere bidrag, end det ellers ville være blevet fastsat til
- 7. Sager om bidrag efter lov om ægtefællers økonomiske forhold og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning
 - 7.1. Vejledende retningslinjer for fastsættelse af ægtefællebidrag
 - 7.1.1. Ægtefællers forsørgelse
 - 7.1.2. Lav indkomst hos bidragsbetaleren
 - 7.1.3. Bidragsmodtagerens behov for bidrag m.v.

- 7.1.3.1. "Bidragsloftet"
- 7.1.3.2. Bidragsmodtageren har indledt et ægteskabslignende forhold
- 7.1.3.3. Kortvarigt ægteskab
- 7.1.3.4. Bidragsmodtageren har udvist passivitet (indrettelseshensyn)
- 7.1.4. Betydningen af bidragsbetalerens indkomst
- 7.1.5. Bidragsmodtagerens udnyttelse af sin erhvervsevne
- 7.1.6. Fastsættelse af ægtefællebidrag
- 7.1.7. Lav indkomst hos bidragsmodtageren
- 7.1.8. Ægtefællers udgifter til børn m.v.
- 7.1.9. Skatteforhold
- 7.1.10. Aftrapning af ægtefællebidrag
- 7.2. Begyndelsestidspunkt ved ægtefællebidrag
- 7.3. Ændring af ægtefællebidrag
 - 7.3.1. Fastsatte ægtefællebidrag
 - 7.3.2. Aftalte ægtefællebidrag
 - 7.3.3. Ændringstidspunktet
- 8. Grønland
- 9. Genoptagelse af bidragsager hvor der er sket forkyndelse efter forkyndelsesforordningen eller Haagerforkyndelseskonventionen

1. Indledning

I denne vejledning beskrives reglerne om fastsættelse og ændring af børne- og ægtefællebidrag. Vejledningen vedrører ikke reglerne om pligten til at betale ægtefællebidrag efter separation og skilsmisse.

Reglerne om børnebidrag findes i lov om børns forsørgelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1815 af 23. december 2015, som ændret ved lov nr. 1711 af 27. december 2018 om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven) (børnebidragsloven). Reglerne om ægtefællebidrag findes i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 87 af 29. januar 2019 som ændret bl.a. ved lov nr. 1711 af 27. december 2018 om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven) (ægteskabsloven), og i lov nr. 548 af 30. maj 2017 om ægtefællers økonomiske forhold som ændret ved lov nr. 1711 af 27. december 2018 om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven) (ægtefælleloven).

Efter § 21, stk. 2, i børnebidragsloven, § 58 a, stk. 4, i ægteskabsloven og § 61, stk. 3, nr. 3, i ægtefælleloven kan børne- og socialministeren fastsætte regler om behandlingen af sager om børnebidrag og ægtefællebidrag, herunder om ansøgningsfrister og begyndelses- og ændringstidspunkter. Disse regler er fastsat i bekendtgørelse nr. x af x om børne- og ægtefællebidrag (herefter bidragsbekendtgørelsen).

Vejledningen skal, for så vidt angår pligten til at betale ægtefællebidrag efter separation og skilsmisse, læses i sammenhæng med vejledning om separation og skilsmisse.

Vejledningen anvendes fra den 1. april 2019 og erstatter vejledning nr. 10275 af 11. december 2017 om børne- og ægtefællebidrag. Vejledningen er opdateret som følge af lov nr. 1702 af 27. december 2018 om Familieretshuset og lov nr. 1711 af 27. december 2018 om ændring af forældreansvarsloven,

lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven), der begge træder i kraft den 1. april 2019.

Med lov om Familieretshuset nedlægges Statsforvaltningen, og Familieretshuset oprettes. Statsforvaltningens familieretlige opgaver, herunder vedrørende børne- og ægtefællebidrag, vil herefter blive varetaget af Familieretshuset og familieretten.

Det er vigtigt at være opmærksom på, om der er sket ændringer af lovgivningen, som endnu ikke er afspejlet i vejledningen. Det er muligt at se, om der er sket ændringer af lovgivningen, og om der er udarbejdet nye vejledninger, på Retsinformations hjemmeside: retsinformation.dk.

Bortset fra punkt 4.2. er vejledningen ikke relevant for Grønland, men særlige spørgsmål relateret til Grønland behandles i punkt 9.

2. Sagens indledning

Alle sager om bidrag starter i Familieretshuset uanset, om der er tale om en sag vedrørende børnebidrag eller ægtefællebidrag efter enten ægteskabsloven eller ægtefælleloven. Det gælder også uanset, om der er tale om en sag vedrørende førstegangsfastsættelse af bidrag eller en sag vedrørende ændring af et allerede fastsat eller aftalt bidrag.

2.1. Digital selvbetjening

For så vidt angår børnebidrag fremgår det af § 19 a, stk. 1, i børnebidragsloven, at ansøgning om fastsættelse eller ændring af bidrag efter børnebidragsloven skal indgives til Familieretshuset ved brug af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning.

Tilsvarende gælder for ansøgning om fastsættelse eller ændring af ægtefællebidrag efter § 50, stk. 1, og §§ 52 og 53 i ægteskabsloven, jf. § 58 d, stk. 2, nr. 7, i ægteskabsloven, og for ansøgning om fastsættelse eller ændring af bidrag efter §§ 56 og 58 i ægtefælleloven, jf. § 59, stk. 1, i ægtefælleloven.

Kravet om anvendelse af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning sikrer, at henvendelsen bliver screenet og kan visiteres.

Kravet om anvendelse af digital selvbetjening gælder ikke anmodninger, der indgives af en offentlig myndighed.

Familieretshuset afviser henvendelser, der ikke er indgivet ved brug af digital selvbetjening. Det gælder dog ikke, hvis henvendelsen er omfattet af bestemmelserne i henholdsvis § 19 a, stk. 2 eller 3, i børnebidragsloven, § 58 d, stk. 3 eller 4, i ægteskabsloven eller § 59, stk. 2 eller 3, i ægtefælleloven. Efter disse bestemmelser skal Familieretshuset tilbyde, at henvendelsen kan indgives på anden måde end digitalt, hvis der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må kunne forventes at anvende digital selvbetjening. Herudover skal Familieretshuset efter bestemmelserne undlade at afvise en henvendelse, der ikke er indgivet ved brug af den digitale selvbetjeningsløsning, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare fordele for Familieretshuset ved at modtage ansøgningen på anden måde end digitalt.

Det er Familieretshuset, der ud fra et konkret skøn vurderer, om der foreligger særlige forhold. Der skal i den forbindelse lægges vægt på ansøgerens beskrivelse af egne evner og muligheder for at anvende it-værktøjer og eventuelle problemer med at søge om hjælp, ligesom medarbejderen hos Familieretshuset ud fra en helhedsvurdering af ansøgeren må bedømme, om ansøgeren vil kunne ansøge digitalt efter modtagelse af hjælp hertil. Vurderingen heraf vil normalt kunne foretages ved Familieretshusets umiddelbare kontakt med ansøgeren. Dette vil således som udgangspunkt kunne ske uden yderligere undersøgelser.

Muligheden for at indgive en ansøgning om bidrag på en anden måde end ved digital selvbetjening skal imødekomme ansøgere med særlige behov. Der kan for eksempel være tale om ansøgere med særlige handicap, såvel kognitiv som fysisk funktionsnedsættelse og demens.

Ansøgere med særlige behov kan for eksempel også være ansøgere, der mangler digitale kompetencer, visse socialt udsatte ansøgere, ansøgere med psykiske lidelser, hjemløse, ansøgere med sprogvanskeligheder m.v. Der foreligger særlige forhold for disse ansøgere, hvis hjælp eller medbetjening fra Familieretshuset konkret vurderes ikke at være en egnet løsning til at muliggøre digital ansøgning. I visse tilfælde vil Familieretshuset umiddelbart kunne vurdere, at ansøgeren ikke vil kunne ansøge digitalt, uden at Familieretshuset først har forsøgt medbetjening. Der vil således kunne være tale om, at der foreligger særlige forhold for nogle af de ansøgere, der har særlige behov, der gør, at ansøgeren ikke kan ansøge digitalt. Tilsvarende vil der også være ansøgere fra de nævnte grupper, der kan ansøge digitalt, eventuelt efter medhjælp, og derfor skal ansøge digitalt.

Et eksempel på særlige forhold, der gør, at ansøgeren ikke kan ansøge digitalt, er, en gangbesværet uden PC eller uden digitale kundskaber, der henvender sig telefonisk til Familieretshuset for at blive undtaget fra at ansøge om bidrag digitalt. Et andet eksempel er en 75-årig borger, der vil ansøge om bidrag, men som aldrig har stiftet bekendtskab med it, og som ikke ser sig i stand til at erhverve sig NemID.

Særlige forhold vil eksempelvis også foreligge, hvor en socialt udsat ansøger ikke selv kan ansøge digitalt, og det ikke giver mening at forlange, at ansøgeren henvender sig eksempelvis på borgerservice eller biblioteket for at få hjælp til digital ansøgning. Særlige forhold kan endvidere foreligge, hvor en ansøger er indsat i fængsel eller institutionsanbragt og af den grund ikke har adgang til en computer eller lignende digital platform, og ansøgeren dermed ikke kan ansøge digitalt. Der vil være situationer, hvor det er de sociale myndigheder, sagsbehandlere eller andre, der sørger for, at ansøgeren alligevel får søgt på anden vis eksempelvis telefonisk, ved personligt fremmøde eller skriftligt i et fysisk dokument.

Også hvor der er tale om en ansøger med store sprogvanskeligheder, herunder en ansøger der ikke behersker dansk eller andet sprog, der anvendes i selvbetjeningsløsningen, eller som lider af svær ordblindhed, kan Familieretshuset i det enkelte tilfælde vurdere, at der foreligger særlige forhold, der gør, at en anden kommunikationskanal end den digitale er bedst egnet.

En sag om bidrag kan behandles i Danmark, selvom den, der indgiver ansøgningen, er udenlandsk statsborger med bopæl i udlandet. Udenlandske statsborgere med bopæl i udlandet kan ikke få NemID, medmindre de har et dansk personnummer, enten på grund af tidligere bopælsregistrering i Danmark eller på grund af et tildelt administrativt personnummer. Det må derfor anses for et særligt forhold, at de pågældende borgere ikke kan få NemID og derfor ikke kan anvende den digitale løsning. Forudsætningen for at få offentligt digital signatur (eksempelvis NemID) er, at borgeren er over 15 år, at borgeren har et dansk personnummer og dermed er registreret i CPR, og at borgeren kan legitimere sig fyldestgørende. Det bemærkes, at Færøerne har deres eget folkeregistreringssystem og ikke er en del af CPR, men at mange færinger har personnumre på grund af tidligere ophold i eller forbindelse til Danmark.

Hvis der foreligger særlige forhold, er det Familieretshuset, der beslutter, på hvilken måde ansøgningen i givet fald skal indgives. Ansøgning på en anden måde kan for eksempel indebære telefonisk eller personlig betjening, anvendelse af blanketter eller anden skriftlig eller digital kommunikation. Familieretshuset skal ved anvisning af alternativ kommunikationskanal tage hensyn til den enkelte ansøgers vanskeligheder, herunder årsagen til at ansøgeren ikke kan ansøge digitalt.

Kravet om, at ansøgningen skal indgives digitalt, medfører ikke, at alle bilag til ansøgningen også kan indgives digitalt. Det fremgår af den digitale selvbetjeningsløsning, hvilke dokumenter der kan eller skal indgives digitalt, og hvilke dokumenter der skal fremlægges i original.

Udover særlige forhold hos ansøgeren kan der også helt ekstraordinært forekomme situationer, hvor omstændighederne ved ansøgningen eller Familieretshusets forhold gør, at der ikke kan ansøges om bidrag ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning. Der kan eksempelvis være tale om, at Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning ikke er indrettet til at håndtere en bestemt situation. Tilsvarende vil Familieretshuset eksempelvis kunne anvise ansøgeren en anden måde at ansøge på, hvis Familieretshusets selvbetjeningsløsning er ude af drift. Der vil i sådanne tilfælde være tale om, at der ud fra en samlet vurdering er klare økonomiske fordele ved at modtage ansøgningen på anden måde end via den digitale selvbetjeningsløsning, jf. § 19 a, stk. 3, i børnebidragsloven, § 58 d, stk. 4, i ægteskabsloven og § 59, stk. 3, i ægtefælleloven.

Det fremgår af § 19 a, stk. 4, i børnebidragsloven, § 58 d, stk. 5, i ægteskabsloven og § 59, stk. 4, i ægtefælleloven, at en ansøgning anses for at være kommet frem til Familieretshuset, når den er tilgængelig for Familieretshuset, det vil sige fra det tidspunkt, hvor Familieretshuset har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet af ansøgningen. Det er således uden betydning, hvornår Familieretshuset gør sig bekendt med indholdet af ansøgningen.

En ansøgning vil normalt være tilgængelig for Familieretshuset på det tidspunkt, hvor Familieretshuset kan behandle eller læse ansøgningen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i modtagelsessystemet eller i et datasystem. En ansøgning, der først er tilgængelig efter kl. 24:00, anses normalt først for modtaget den dag, ansøgningen er tilgængelig.

En ansøgning, der er tilgængelig i Familieretshusets system eksempelvis klokken 23:59 den 30. november, er således kommet frem den 30. november, uanset at der ikke fysisk sidder en medarbejder og gør sig bekendt med ansøgningen på dette tidspunkt, der ligger uden for normal arbejdstid/åbningstid. Det kan med digital selvbetjening præcist registreres, hvornår en ansøgning er kommet frem. Hvorvidt fremkomsten er rettidig må bedømmes efter de gældende forvaltningsretlige regler og de tidsfrister, der er fastsat i bidragsbekendtgørelsen.

Hvis borgeren er undtaget fra kravet om anvendelse af digital selvbetjening og derfor indgiver anmodningen på en blanket eller på anden måde, er det vigtigt, at Familieretshuset datostempler anmodningen korrekt på modtagelsesdagen.

Hvis en ikke-digital anmodning modtages i Familieretshusets åbningstid, anses anmodningen for at være modtaget denne dag. Modtages den ikke-digitale anmodning efter ophør af åbningstiden, anses anmodningen normalt som modtaget første hverdag derefter.

Kan modtagelsestidspunktet for en digital ansøgning ikke fastlægges som følge af problemer med Familieretshusets it-system eller andre lignende problemer, må ansøgningen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor ansøgningen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet. Det vil således ikke komme afsenderen til skade, at ansøgningen modtages efter udløb af fristerne i bidragsbekendtgørelsen, hvis dette skyldes systemnedbrud hos Familieretshuset.

Familieretshusets afgørelse om at afvise en ansøgning, fordi den ikke er indgivet via den digitale selvbetjeningsløsning, kan indbringes for familieretten efter § 39 i lov om Familieretshuset

2.2. Gebyr for ansøgning

Ved ansøgning om ændring af et løbende bidrag efter børnebidragsloven (børne- og uddannelsesbidrag) skal der efter § 17 a i børnebidragsloven betales et gebyr, som skal indbetales til Familieretshuset samtidig med ansøgningen. Hvis gebyret ikke betales samtidig med indgivelsen af ansøgningen, kan Familieretshuset afvise ansøgningen.

Størrelsen af gebyret fremgår af Børne- og Socialministeriets årlige bekendtgørelse om størrelsen af gebyrer på det familieretlige område.

Den første ansøgning om fastsættelse af bidrag er gratis, men der skal betales gebyr for alle efterfølgende ansøgninger i forhold til dette bidrag. Er der f.eks. i sin tid fastsat et bidrag, der efterfølgende er bortfaldet ved en afgørelse eller en aftale, vil en ny ansøgning om, at bidraget igen fastsættes, udløse et gebyr. Det afgørende i forhold til gebyret i den nævnte og lignende situationer er, om der tidligere har været behandlet en sag om bidraget, og er dette tilfældet, skal der betales et gebyr for alle efterfølgende ansøgninger om bidrag i forhold til denne forsørgelsessituation.

Hvis bidragsbetaleren f.eks. søger om nedsættelse af et fastsat bidrag, og bidragsmodtageren under behandlingen af ansøgningen søger om forhøjelse af det samme bidrag eller søger om ændring af bidraget til et andet fællesbarn, skal begge ansøgere betale et gebyr.

Derimod vil der ikke skulle betales et gebyr, hvis et tidligere fastsat bidrag er bortfaldet, fordi forældrene har genoptaget samlivet, og Familieretshuset herefter modtager en ny ansøgning om fastsættelse af bidrag på grund af en ny samlivsophævelse mellem forældrene. I en sådan situation er virkningen af det første bidrag i forhold til spørgsmålet om gebyr bortfaldet som følge af genoptagelse af samlivet. Der er således opstået en ny forsørgelsessituation som følge af den nye samlivsophævelse.

Er en tidligere ansøgning om fastsættelse af bidrag afslået, og søger den samme part på ny om fastsættelse heraf, skal der betales et gebyr.

Visse ansøgninger om ændring af bidrag er helt undtaget fra betaling af gebyr, jf. § 17 a, stk. 2, i børnebidragsloven. Det drejer sig om følgende situationer:

- 1) Der søges om bortfald af bidrag, og dette skyldes, at barnet er flyttet til den forælder, der betaler bidraget. Det vil normalt fremgå af CPR, at barnet er flyttet til den forælder, der betaler bidrag, men dette kan også på anden vis være tilstrækkeligt sandsynliggjort i ansøgningen.
- 2) Der søges om ændring af et aftalt bidrag, jf. § 17 i børnebidragsloven, og Familieretshuset har ikke tidligere behandlet en sag om dette bidrag. Det vil normalt fremgå af ansøgningen, herunder eventuelle dokumenter som ansøgeren har vedlagt, at der er tale om et aftalt bidrag, og Familieretshuset vil i sine arkiver kunne se, om der tidligere har været behandlet en sag mellem forældrene om bidraget.

Der skal heller ikke betales gebyr for ansøgning om børnebidrag i det omfang, dette følger af Danmarks internationale forpligtelser. Det drejer sig i dag om ansøgninger, der er omfattet af Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt (underholdspligtforordningen), der bl.a. indeholder regler om fri proces.

Forordningen er omfattet af Danmarks retsforbehold og gælder derfor ikke direkte i Danmark, men en række af bestemmelserne i forordningen gælder her i landet, jf. § 1 i lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af visse udenlandske retsafgørelser m.v. på det civil- og handelsretlige område, jf. lovbekendtgørelse nr. 1282 af 14. november 2018. Det drejer sig bl.a. om forordningens kapitel V om adgang til domstolsprøvelse, der indeholder regler om fri proces m.v. Efter artikel 46, stk. 1, jf. artikel 56, yder den anmodede medlemsstat fri proces, herunder gebyrfritagelse, i forbindelse med alle ansøgninger vedrørende forældres underholdspligt over for en person under 21 år, herunder ansøgninger om fastsættelse eller ændring af børne- eller uddannelsesbidrag, der fremsættes af en bidragsmodtager, der bor i en anden EU-medlemsstat. Dette forudsætter dog, at ansøgningen fremsendes til Familieretshuset gennem den centralmyndighed, som den pågældende medlemsstat har udpeget efter forordningen.

Efter § 17 a, stk. 3, i børnebidragsloven skal der i en sag mellem samme parter kun betales ét gebyr, selvom der søges om ændring af bidrag til flere børn. Ligeledes skal der kun betales ét gebyr, hvis en

part søger om nedsættelse af bidrag til flere børn i sager mellem forskellige parter. Det er forudsat, at ansøgningerne indleveres samtidigt. Hvis ansøgningerne ikke modtages samtidig, skal der betales gebyr for hver ansøgning. Det vil sige, at der ved ansøgninger om nedsættelse (herunder bortfald) af bidrag til flere børn kun skal betales ét gebyr, uanset om ansøgeren har flere børn med den samme forælder, eller om ansøgeren har børn med flere forskellige forældre.

Ved ansøgning om forhøjelse af bidrag til flere børn i en sag mellem samme parter skal der ligeledes kun betales ét gebyr. Derimod skal der, hvis der søges om forhøjelse af bidrag til flere børn i sager med forskellige parter, betales et gebyr for hver ansøgning.

2.3. *Visitation*

Familieretshuset foretager ved modtagelsen af en ansøgning om bidrag eller om ændring af bidrag en visitation af sagen, jf. § 4 i lov om Familieretshuset. Ved visitationen fastlægges, om der er tale om en enkel sag, der skal behandles som en § 5-sag, eller en mindre enkel sag, der skal behandles som en § 6-sag. Ved visitationen fastlægges dermed, hvordan borgeren mødes i Familieretshuset, hvordan sagsbehandlingen tilrettelægges, og hvorvidt afgørelse i sagen træffes af Familieretshuset eller familieretten. Behandlingen af § 5-sager og § 6-sager er nærmere beskrevet i punkt 3 i denne vejledning og i punkt 4 og 5 i vejledning om Familieretshuset. Det bemærkes, at en bidragssag kan visiteres til behandling som en § 7-sag, hvis sagen skal behandles sammen med en sag efter forældreansvarsloven. Der henvises i denne forbindelse til punkt 3 i vejledning om Familieretshuset.

Visitationen af sagen baserer sig i udgangspunktet på screeningen, som er en integreret del af Familieretshusets digitale selvbetjeningsløsning. Hvis borgeren er undtaget fra kravet om brug af digital selvbetjening, screenes sagen af en medarbejder i Familieretshuset. Til brug for screeningen afgiver borgeren en række forskellige oplysninger om sagen og om sine forhold.

I screeningen identificeres sager, der er omfattede af den lovbestemte visitation i § 5, stk. 2, og § 6, stk. 2, i lov om Familieretshuset. For bidragssager drejer det sig om, at sager vedrørende udstedelse af resolution om børne- eller ægtefællebidrag ud fra parternes enighed altid visiteres til behandling som en § 5-sag. Det er derudover fastlagt, at sager om, hvorvidt en henvendelse, som ikke er indgivet ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning, eller hvor der ikke er betalt gebyr, skal afvises, visiteres til behandling som § 6-sager, hvor afgørelsen træffes af Familieretshuset efter § 26 i lov om Familieretshuset.

Familieretshuset skal efter § 14 i lov om Familieretshuset visitere sagen hurtigst muligt og så vidt muligt inden fem hverdage efter modtagelsen. Når sagen er visiteret, skal Familieretshuset orientere familien om visitationen, og hvilken betydning visitationen af sagen har for sagsbehandlingen m.v.

Beslutningen om visitation kan ikke indbringes for familieretten.

Visitationen af sagen kan efter § 4, stk. 2, i lov om Familieretshuset ændres under sagens behandling i Familieretshuset. Det gælder dog ikke de sager, der som omtalt ovenfor altid skal visiteres til behandling som § 6-sager, hvor afgørelse træffes af Familieretshuset efter § 26 i lov om Familieretshuset.

Bestemmelsen om ændring af visitationen af sagen er f.eks. relevant, hvis ægtefællerne under behandlingen af en § 6-sag om børne- eller ægtefællebidrag, når til enighed. I disse tilfælde ændres visitationen, så sagen afsluttes som en § 5-sag.

Det er Familieretshuset, der beslutter, om visitationen af en sag skal ændres. Beslutningen kan ikke indbringes for familieretten. Familieretshuset skal orientere familien om ændringen af visitationen og vejlede om virkningerne af ændringen.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.3. i vejledning om Familieretshuset vedrørende visitation.

2.3.1. Visitation til samlet behandling

Hvis parterne har flere sager under behandling i Familieretshuset, f.eks. en sag om børnebidrag og en sag om forældremyndighed, kan sagerne visiteres til behandling sammen, hvis det findes hensigtsmæssigt. Dette gælder således også, hvis det kun er den ene sag, der omhandler spørgsmål efter børnebidragsloven, mens den anden sag er f.eks. en sag efter forældreansvarsloven, og hvis sagerne ikke er indledt i Familieretshuset på samme tidspunkt. Med den samlede visitation kan der skabes et samlet forløb, hvor der kan findes samlede løsninger, og hvor der tages højde for, at forskellige familieretlige spørgsmål ofte er indbyrdes sammenhængende.

Der kan dog være gode grunde til at behandle en families sager hver for sig. Det gælder bl.a., hvis forældrene er enige om f.eks. spørgsmålet om bidrag, men er uenige om den anden sag f.eks. om forældremyndighed. I det tilfælde skal bidragssagen som klart udgangspunkt ikke visiteres til behandling sammen med forældremyndighedssagen som en § 6-sag eller § 7-sag, da det vil betyde, at forældrene uden grund skal vente på at få udstedt en resolution om børnebidrag. Hvis forældrene først bliver enige om børnebidrag med støtte fra Familieretshuset under sagens behandling, ”udskilles” børnebidragssagen, og visitationen for den del af sagen ændres til en § 5-sag, så forældrene kan få udstedt en resolution om børnebidrag og dermed lukke den del af deres konflikt. Det kan også i andre situationer være hensigtsmæssigt ikke at anvende samlet visitation, f.eks. hvis særskilt behandling og afslutning af ét familieretligt spørgsmål kan medvirke til at nedbringe konfliktniveauet eller fokusere både Familieretshusets og familiens ressourcer på løsning af hovedproblemet, eller hvis løsningen af sagerne ikke er afhængige af hinanden.

3. Behandlingen af sagen

Ved visitationen beskrevet i punkt 2 fastlægges det, om der er tale om en enkel sag, der skal behandles som en § 5-sag efter lov om Familieretshuset, eller en mindre enkel sag, der skal behandles som en § 6-sag efter lov om Familieretshuset.

§ 5-sager

Bidragssager, der visiteres til behandling som § 5-sager, er enkle sager, hvor parterne er enige, og der ikke er behov for yderligere sagsbehandling, på grund af f.eks. spørgsmål om international kompetence. Det kan f.eks. være sager om udstedelse af resolution om børne- eller ægtefællebidrag ud fra parternes enighed.

I § 5-sager afsluttes sagen i Familieretshuset efter § 25 i lov om Familieretshuset ved, at Familieretshuset f.eks. udsteder en bidragsresolution. Familieretshuset gennemfører ikke nogen sagsbehandling forud for afslutningen af sagen, da parterne er enige, og det i visitationen er konstateret, at der ikke foreligger problemstillinger, der nødvendiggør sagsbehandling.

Familieretshusets udstedelse af en bidragsresolution på baggrund af parternes enighed kan efter § 40, stk. 1, i lov om Familieretshuset ikke indbringes for familieretten, da forudsætningen for udstedelsen af resolutionen er, at parterne er enige. Hvis en part f.eks. tilbagekalder sit samtykke til fastsættelsen af bidraget, men ikke når at give Familieretshuset besked, inden Familieretshuset udsteder bidragsresolutionen, skal Familieretshuset efter anmodning genoptage behandlingen af sagen. Da parterne nu ikke længere er enige, skal sagen visiteres til behandling som en § 6-sag, hvor afgørelse som udgangspunkt træffes af Familieretshuset, og hvor Familieretshusets afgørelse kan indbringes for familieretten.

Parterne vil som udgangspunkt ikke blive tilbudt konflikthåndtering eller rådgivning under behandlingen af en § 5-sag om bidrag.

Behandlingen af § 5-sager er nærmere beskrevet i punkt 4 i vejledning om Familieretshuset.

§ 6-sager

Bidragssager, der visiteres til behandling som § 6-sager, er mindre enkle sager, hvor parterne ikke er enige.

I § 6-sager mødes parterne i Familieretshuset med en konflikthåndterende tilgang, og de støttes via konflikthåndtering og rådgivning til at nå til enighed om en løsning. Fokus i Familieretshuset er således på at forlige parterne. Familieretshuset tilrettelægger arbejdet med parterne ud fra forligspotentialet i den enkelte sag, og det vil således være individuelt, hvilke tilbud om konflikthåndtering og rådgivning som parterne vil få. Familieretshusets konflikthåndterings- og rådgivningstilbud er beskrevet i punkt 8 i vejledning om Familieretshuset. Ansvar for oplysning af sagen påhviler Familieretshuset.

Hvis parterne med støtte fra Familieretshuset når til enighed under sagens behandling i Familieretshuset, visiteres sagen til afslutning som en § 5-sag, hvor Familieretshuset f.eks. udsteder en bidragsresolution på baggrund af parternes enighed.

Hvis parterne ikke med Familieretshusets støtte kan nå til enighed om en løsning, skal Familieretshuset træffe afgørelse eller indbringe sagen for familieretten, når sagen er oplyst. Det er Familieretshuset, der beslutter, hvornår sagen er oplyst, og der ikke er grundlag for at fortsætte forligsbestræbelserne. I vurderingen af sidstnævnte kan bl.a. indgå parternes reaktioner på den tilbudte konflikthåndtering og rådgivning, sagens genstand, eventuelt tidligere sager og konflikt- og løsningspotentialer. Det er ikke et krav, at alle konflikthåndterings- og rådgivningsmuligheder er udtømte for, at Familieretshuset afslutter forligsbestræbelserne. Det skal kun være de muligheder, der er relevante for de pågældende parter, som skal være afprøvede. Der kan dermed være sager, hvor det meget hurtigt kan konstateres, at det ikke er muligt at støtte parterne til at nå til enighed, og at det derfor er bedst, at der træffes afgørelse.

Afgørelsen træffes som udgangspunkt af Familieretshuset, jf. § 26 i lov om Familieretshuset. Det gælder dog ikke, hvis sagen indeholder komplicerede juridiske eller faktiske problemstillinger, såsom komplicerede spørgsmål om international kompetence. Sådanne sager skal Familieretshuset indbringe for familieretten til afgørelse, jf. § 27, stk. 2, nr. 1, i lov om Familieretshuset. Ligeledes træffes afgørelsen af familieretten, hvis sagen behandles sammen med f.eks. en sag om forældremyndighed, hvor afgørelsen træffes af familieretten, jf. § 27, stk. 2, nr. 3.

Hvis afgørelse i sagen skal træffes af familieretten, indbringer Familieretshuset sagen for retten. Familieretshuset sender sagens akter til familieretten og angiver endvidere, hvilke parter der efter § 448 a i retsplejeloven anses som henholdsvis sagsøger og sagsøgte. Indbringelse af sager for familieretten til afgørelse er nærmere behandlet i punkt 5 i vejledning om Familieretshuset.

Ved indbringelsen af en sag for familieretten til afgørelse skal der endvidere vedlægges en kort forklaring på, hvorfor sagen efter Familieretshusets opfattelse indeholder komplicerede faktiske eller juridiske problemstillinger.

Hvis afgørelse i sagen træffes af Familieretshuset, kan afgørelsen efter § 39 i lov om Familieretshuset indbringes for familieretten. Anmodningen om, at afgørelsen indbringes, skal indgives til Familieretshuset inden fire uger efter, at parten har fået meddelelse om afgørelsen. Dette følger af § 41, stk. 1, i lov om Familieretshuset. Familieretshuset skal dog i alle tilfælde indbringe sagen, da familieretten efter § 448 d, stk. 1, i retsplejeloven i særlige tilfælde kan behandle sagen, uanset at anmodningen er indgivet for sent.

Familieretshuset skal ved indbringelse af sagen for familieretten vejlede ægtefællerne om muligheden for at søge fri proces, herunder om de økonomiske betingelser herfor. Det gælder uanset om familieretten skal træffe afgørelse eller prøve Familieretshusets afgørelse.

Familieretshuset har, når der modtages en anmodning om indbringelse af Familieretshusets afgørelse for familieretten, i visse tilfælde efter § 41, stk. 3, i lov om Familieretshuset mulighed for at genoptage behandlingen af sagen. Det gælder, når anmodningen indeholder en ansøgning, som Familieretshuset ikke har taget stilling til, anmodningen indeholder væsentlige nye oplysninger, sagen indeholder væsentlige oplysninger, som Familieretshuset ikke har taget stilling til, eller der er begået sagsbehandlingsfejl, der kan have haft betydning for afgørelsen.

Behandlingen af § 6-sager er nærmere beskrevet i punkt 5 i vejledning om Familieretshuset.

3.1. Indhentning af oplysninger

Når Familieretshuset modtager en ansøgning om fastsættelse eller ændring af et børnebidrag, indhenter Familieretshuset som udgangspunkt oplysninger om de økonomiske forhold (indkomstforhold) hos den forælder (bidragsbetaleren), der efter ansøgningen ønskes pålagt at betale bidrag til barnet. Ved ansøgninger om fastsættelse eller ændring af ægtefællebidrag, indhenter Familieretshuset oplysninger om begge parter økonomiske forhold. Familieretshuset indhenter som udgangspunkt oplysningerne via terminaladgang til skattemyndighedernes registre, herunder indkomstregistret. Familieretshuset orienterer parterne om denne fremgangsmåde, inden oplysningerne indhentes.

Hvis en part har bestemmende indflydelse i et eller flere selskaber, skal der også indhentes oplysninger om de skattemæssige resultater i selskabet eller selskaberne. Det er ikke muligt via terminaladgang at indhente oplysninger om selskabers resultater. Familieretshuset beder derfor normalt parten om at indsende selskabets eller selskabernes skattemæssige årsopgørelser sammen med oplysning om partens ejerandel i selskabet eller selskaberne.

Hvis selskaberne i en koncern er sambeskattede, og parten ejer 100 % af alle selskaber i koncernen, og datterselskabernes resultater fremgår af holdingselskabets årsopgørelser, er det tilstrækkeligt at indsende de samlede årsopgørelser for koncernens resultat. Ejer parten ikke 100 % af alle selskaber i koncernen, er det nødvendigt at indhente oplysninger om de skattemæssige resultater for hvert selskab i koncernen.

Har en part (bidragsmodtageren) i en sag om børnebidrag kun ansøgt om fastsættelse af normalbidraget, er det normalt ikke nødvendigt at indhente oplysninger om bidragsbetalerens økonomiske forhold, hvis parterne i øvrigt er vejledt om relevant praksis på bidragsområdet.

I sager om forhøjet børnebidrag og i sager om ægtefællebidrag vejleder Familieretshuset ligeledes om relevant praksis på bidragsområdet og om fremgangsmåden for indhentning af oplysninger om parternes økonomiske forhold. Ved vurderingen af bidragets størrelse er det afgørende det indkomstniveau, som parterne kan forventes at have fremover.

I sager om børnebidrag er det ofte tilstrækkeligt med oplysninger om bidragsbetalerens økonomiske forhold. Andre forhold kan dog have betydning, herunder oplysninger om hvor meget barnet opholder sig hos hver af forældrene, hvilke udgifter parterne hver især afholder til barnets forsørgelse, forældremyndighedens placering, det samlede antal børn som bidragsbetaleren har forsørgelsespligt over for m.v. Familieretshuset vil normalt indhente sådanne oplysninger hos forældrene.

I sager om ægtefællebidrag vil det ligeledes ofte være tilstrækkeligt med oplysninger om parternes økonomiske forhold. Andre forhold kan dog have betydning, herunder oplysninger om bidragsmodtage-

rens eventuelle nye samlever, bidragsbetalerens eventuelle afholdelse af udgifter til bidragsmodtagerens forsørgelse m.v. Familieretshuset vil normalt indhente sådanne oplysninger hos parterne.

Fremgangsmåden for indhentning af oplysninger om parternes økonomiske forhold medfører også, at det som udgangspunkt er oplysningerne om parternes økonomiske forhold, som de fremgår af skattemyndighedernes registre, der lægges til grund ved afgørelser om bidrag. Dette er beskrevet nærmere nedenfor i punkt 3.4. Som udgangspunkt vurderes parternes fremtidige indkomstniveau således på baggrund af oplysningerne fra skattemyndighederne.

3.2. Partshøring

Det fremgår af § 19, stk. 1, i forvaltningsloven, at der, forud for at der træffes afgørelse, skal gennemføres en partshøring over oplysninger om en sags faktiske grundlag og eksterne faglige vurderinger, som en part ikke kan antages at være bekendt med, hvis oplysningerne eller vurderingerne er til ugunst for parten og af væsentlig betydning for sagens afgørelse. Parten skal gives mulighed for at fremkomme med en udtalelse. Myndigheden kan fastsætte en frist for dette.

Af § 19, stk. 2, nr. 1, i forvaltningsloven fremgår en undtagelse hertil. Det fremgår af denne bestemmelse, at partshøringspligten ikke gælder, hvis det efter oplysningernes eller vurderingernes karakter og sagens beskaffenhed må anses for ubetænkeligt at træffe afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag.

Da oplysninger fra skattemyndighedernes registre, herunder selskabers årsopgørelser, har et autentisk præg, er det normalt ikke nødvendigt at foretage partshøring over disse oplysninger. Parternes eventuelle indsigelser/bemærkninger til oplysningerne kan dog nødvendiggøre en partshøring.

Andre oplysninger af væsentlig betydning for sagens afgørelse, som parten ikke er bekendt med, skal parten som udgangspunkt høres over. Dette kan i sager om børnebidrag eksempelvis være parternes eventuelle oplysninger om, hvilke udgifter de hver især afholder til barnets forsørgelse, og i sager om ægtefællebidrag eksempelvis hvorvidt bidragsmodtageren har indledt et samlivsforhold med en ny samlever.

Familieretshuset kan i forbindelse med en eventuel partshøring meddele parterne, hvilken afgørelse Familieretshuset forventer at træffe i sagen på det foreliggende grundlag.

3.3. Anvendelse af processuel skadevirkning

Det er et grundlæggende princip i forvaltningsretten, at myndighederne skal indhente de oplysninger, der er nødvendige for at afgøre en sag. Dette princip kaldes officialmaksimen. Familieretshuset har således pligt til at tilvejebringe et tilstrækkeligt fyldestgørende retligt og faktisk grundlag til, at der kan træffes en fuldt forsvarlig og lovlige bidragsafgørelse.

Familieretshuset kan anmode en part om oplysninger om vedkommendes egne forhold. Hvis parten undlader at give oplysningerne til Familieretshuset, kan Familieretshuset efter § 11 i lov om Familieretshuset træffe afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag (processuel skadevirkning). Dette kan blandt andet indebære, at der i et vist omfang træffes afgørelse til fordel for den anden part i sagen. Familieretshuset skal fortsat sikre, at sagen er tilstrækkeligt belyst, sådan at det er forsvarligt at træffe afgørelse i sagen.

Familieretshusets anvendelse af processuel skadevirkning er nærmere beskrevet i punkt 9 i vejledning om Familieretshuset.

3.4. Opgørelse af parternes indkomst

I sager om børnebidrag lægger Familieretshuset efter praksis vægt på bidragsbetalerens indkomst før skat og arbejdsmarkedsbidrag, men efter fradrag af ATP og rimelige pensionsindbetalinger. Dette gælder både obligatoriske og frivillige pensionsordninger og både pensionsbetalinger fra en eventuel arbejdsgiver og partens egne indbetalinger. Det afhænger af en konkret vurdering, om de samlede pensionsindbetalinger kan anses som rimelige. Ved denne vurdering indgår blandt andet indbetalingernes størrelse, størrelsen af partens indkomst, partens alder og erhvervsmæssige situation og pensionsopsparingens samlede størrelse.

Ovenstående gælder også i sager om ægtefællebidrag, hvor Familieretshuset dog lægger vægt på begge parter indkomst.

En parts indkomst omfatter alle indtægter, herunder lønindkomst, honorarer, renteindtægter, aktieudbytte m.v. Overskud ved partens personlige virksomhed og overskud i selskaber, som parten har bestemmende indflydelse i, er også omfattet af partens indkomst. Hvis en part har en indkomst, der reelt er helt eller delvist skattefri, er det nødvendigt at omregne denne indkomst til en indkomst før skat og arbejdsmarkedsbidrag. En omregning er nødvendig for at kunne sammenligne indkomsten med en almindelige skattepligtig parts indkomst. På den måde ligestilles parter i bidragssager, uanset om deres indkomst er skattefri eller ej.

En parts indkomst kan eksempelvis være skattefri, hvis parten er udstationeret, arbejder på en boreplatform eller er sømand med DIS-indkomst (Dansk Internationalt Skibsregister). Der henvises i øvrigt til Børne- og Socialministeriets årlige vejledning om omregning af skattefri indtægter i sager om børnebidrag og ægtefællebidrag.

Udgifter til forsørgelse af egne børn anses for at gå forud for andre udgifter. Efter praksis har parternes andre udgifter derfor yderst sjældent betydning ved fastsættelse af størrelsen af et børne- eller ægtefællebidrag. Der henvises dog i denne forbindelse til punkt 7.1.8. om ægtefællebidrag.

3.4.1. Lønmodtagere m.v.

Er en part lønmodtager, pensionist, dagpengemodtager m.v. opgør Familieretshuset normalt partens gennemsnitlige månedlige indkomst til brug for vurderingen af partens fremtidige indkomstniveau. Familieretshuset indhenter normalt oplysninger om partens indkomst i indkomstregistret for de seneste 12 måneder. Familieretshuset indhenter også en samlet oversigt (årsopgørelse) over partens indkomst for det seneste år via skattemyndighedernes registre. Hvis en parts lønindkomst m.v. varierer en del fra måned til måned, og dette kan have betydning for bidragets størrelse, kan det være nødvendigt at indhente yderligere oplysninger i indkomstregistret. Det kan også i nogle tilfælde være nødvendigt at indhente oplysninger om den samlede årsindkomst for flere år.

Hvis det fremgår af oplysningerne fra skattemyndighedernes registre, at en part har DIS-indkomst, vil det som udgangspunkt være nødvendigt at bede parten om at indsende nærmere oplysninger om, hvorvidt parten modtager kompensationstillæg, da dette ikke fremgår af oplysningerne fra skattemyndighederne. Hvis parten modtager kompensationstillæg skal bidraget ikke nedsættes med omkring 1/3 på grund af manglende skattefradrag. Der henvises i denne forbindelse til punkt 6.1.6.

Om betydningen af et kompensationstillæg henvises i øvrigt til afsnittet om sømænd i Børne- og Socialministeriets årlige vejledning om omregning af skattefri indtægter i sager om børnebidrag og ægtefællebidrag.

3.4.2. Erhvervsdrivende

Ved opgørelsen af resultatet i en virksomhed, herunder selskaber, lægger Familieretshuset normalt vægt på virksomhedens økonomiske forhold over en længere periode. Dette skyldes, at en virksomheds indtæg-

ter, omkostninger og arbejdsopgaver ofte varierer en del. Overskud eller underskud i et enkelt regnskabsår eller i en enkelt regnskabsperiode vil ikke nødvendigvis være udtryk for virksomhedens indtjeningsevne i fremtiden. Derfor vurderes virksomhedens indtjeningsevne normalt på baggrund af de seneste tre års resultater. Dette gælder dog ikke, hvis der er sket en varig ændring af virksomhedens indtjeningsevne.

Underskud ved driften af en virksomhed fratrækkes som udgangspunkt i overskud fra andre virksomheder, medmindre den underskudsgivende virksomhed skattemæssigt betragtes som en hobbyvirksomhed. Har den ene virksomhed eksempelvis et overskud på ca. 500.000 kr. og den anden virksomhed et underskud på ca. 200.000 kr., er virksomhedernes samlede overskud ca. 300.000 kr.

Hvis en part har en underskudsgivende virksomhed, og parten har andre indtægter, fratrækkes underskuddet i virksomheden som udgangspunkt også i disse indtægter, medmindre den underskudsgivende virksomhed skattemæssigt betragtes som en hobbyvirksomhed. Har parten eksempelvis en lønindkomst på ca. 700.000 kr. og et underskud i en virksomhed på ca. 300.000 kr., vurderes bidragsevnen ud fra en indkomst på ca. 400.000 kr.

3.4.2.1. Personlig virksomhed

Har en part en personlig virksomhed, indhenter Familieretshuset normalt en samlet oversigt (årsopgørelse) over partens indkomst for de seneste tre år via skattemyndighedernes registre. Da indkomsten opgøres før skat og arbejdsmarkedsbidrag, har posteringer på skatteopgørelsen, jf. virksomhedsskatteordningen, vedrørende indkomst til virksomhedsbeskatning (opsparat overskud) og hævet opsparat overskud ikke betydning og indgår dermed ikke i opgørelsen af indkomsten. Det samme gælder posteringer vedrørende kapitalafkast og rentekorrektion. Uanset partens eventuelle valg af virksomhedsskatteordning tages der hensyn til virksomhedens renteindtægter og -udgifter.

3.4.2.2. Virksomhed i selskabsform

Hvis en part helt eller delvist ejer et selskab, herunder indirekte via andre selskaber (en koncern), og parten har bestemmende indflydelse i selskabet, lægger Familieretshuset ikke kun vægt på partens egne indtægter, men også partens andel af selskabets resultat, uanset om overskuddet udbetales eller ej.

En part vil som udgangspunkt have bestemmende indflydelse i et selskab, hvis parten ejer halvdelen eller mere af selskabet.

Familieretshuset indhenter normalt selskabets skattemæssige årsopgørelser for de seneste tre år. Hvis parten har indsendt en selvangivelse for det seneste år til skattemyndighederne, men skattemyndighederne endnu ikke har dannet en årsopgørelse for dette år, indhenter Familieretshuset også denne selvangivelse.

Har parten ikke bestemmende indflydelse i selskabet, tager Familieretshuset normalt kun hensyn til det eventuelle udbytte, parten modtager fra selskabet. I helt særlige tilfælde kan Familieretshuset dog skønsmæssigt lægge vægt på, at parten har ret til en andel af selskabets overskud, selvom overskuddet ikke udbetales. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis parten på anden måde reelt har mulighed for at disponere over selskabets overskud.

4. International og interprovinsiel kompetence

4.1. Kompetence i Danmark

Den internationale kompetence til at behandle sager om børne- og ægtefællebidrag er reguleret af bestemmelserne i underholdspligtforordningen.

Når Familieretshuset modtager en ansøgning om fastsættelse eller ændring af børne- eller ægtefællebidrag, og en eller begge parter har bopæl i udlandet, skal Familieretshuset altid undersøge, om der er international kompetence til at behandle sagen i Danmark. Har Familieretshuset ikke kompetence til at behandle sagen, skal ansøgningen afvises. Der henvises generelt til vejledning om international kompetence i sager om børne- og ægtefællebidrag.

Bidragsmodtageren kan få behandlet en sag om fastsættelse eller forhøjelse af bidrag i Danmark i følgende situationer:

- Bidragsbetaleren har bopæl i Danmark. Det er uden betydning, hvor bidragsmodtageren bor og opholder sig.
- Bidragsmodtageren har bopæl i Danmark. Det er uden betydning, hvor bidragsbetaleren bor og opholder sig.

Bidragsbetaleren kan få behandlet en sag om nedsættelse eller bortfald af bidrag i Danmark, hvis bidragsmodtageren har bopæl her.

Både bidragsmodtageren og bidragsbetaleren kan få behandlet en sag om fastsættelse eller ændring af børne- eller ægtefællebidrag i følgende situationer:

- Familieretshuset behandler en sag om en persons retlige status, og en ansøgning om fastsættelse eller ændring af bidrag i relation til denne person indgives til Familieretshuset. En sag om en persons retlige status er i relation til børnebidrag en faderskabssag og i relation til ægtefællebidrag en sag om separation eller skilsmisse.
- Familieretshuset behandler en sag om forældreansvar, dvs. forældremyndighed, barnets bopæl og samvær, og en ansøgning om ændring eller fastsættelse af bidrag til barnet indgives til Familieretshuset.

I begge situationer gælder kompetencereglen ikke altid, hvis bidragsbetaleren anmoder om nedsættelse eller bortfald af et bidrag, og bidragsmodtageren bor i den EU-medlemsstat m.v., hvor bidragsafgørelsen blev truffet. Der henvises i denne forbindelse til punkt 4.1.6. i vejledning om international kompetence i sager om børne- og ægtefællebidrag.

Parterne kan fravige disse regler ved skriftlig aftale, dog ikke i relation til tvister vedrørende underholdsbidrag til børn under 18 år.

Underholdspligtforordningen regulerer ikke kun kompetencen i forhold til de øvrige EU-medlemsstater, men også i forhold til lande, der ikke er omfattet af forordningen.

Den internationale kompetence fastlægges efter forholdene ved sagens start, og Familieretshuset skal behandle sagen færdig, også selvom en af parterne eller begge parter flytter under behandlingen af sagen, og selvom en status- eller forældreansvarssag afsluttes.

Familieretshuset får ikke international kompetence til at behandle en bidrags sag, alene fordi sagen tidligere har haft tilknytning til Danmark, f.eks. fordi en tidligere afgørelse er truffet i Danmark. Tilsvarende har Familieretshuset international kompetence til at behandle en sag, hvis ovennævnte betingelser er opfyldt, også selvom sagen har tilknytning til et andet land, f.eks. fordi en tidligere afgørelse er truffet der. Kompetencereglerne giver således Familieretshuset mulighed for at ændre størrelsen af et bidrag, der er fastsat ved en udenlandsk afgørelse. Endelig er det uden betydning for kompetencen, at parterne har indgået en aftale om underholdsbidraget i Danmark eller efter dansk ret, medmindre aftalen indeholder en værnetingsaftale.

Uanset en sags tilknytning til udlandet behandles og afgøres bidrags sager i Danmark altid efter dansk ret.

Luganokonventionen af 2007 indeholder også regler om international kompetence i bidragssager, som i enkelte situationer kan have betydning, hvis en sag har tilknytning til Island, Norge eller Schweiz.

Når Familieretshuset har kompetence til at behandle en bidragssag, kan der samtidig være kompetence til at behandle sagen på Færøerne eller i Grønland. Selvom der er kompetence for flere myndigheder til at behandle en bidragssag, medfører dette ikke, at den myndighed, der har modtaget ansøgningen, kan videresende ansøgningen til en anden myndighed. Det er således ansøgeren, der bestemmer, hvor sagen skal behandles, hvis der er kompetence til at behandle sagen hos flere myndigheder.

4.2. Kompetence i Grønland

Reglerne om international kompetence efter underholdspligtforordningen og Luganokonventionen finder ikke anvendelse i Grønland. Det afhænger således af de kompetenceregler, der gælder for Grønland, om en sag kan behandles der. Da disse regler ikke er de samme som i Danmark, kan der opstå situationer, hvor myndighederne i både Danmark og Grønland har kompetence til at behandle en ansøgning. I sådanne situationer bestemmer ansøgeren, i hvilken del af riget ansøgningen skal indgives.

For Grønland findes kompetencereglerne i relation til børnebidrag i kapitel 26 i retsplejeloven for Grønland, jf. lov nr. 305 af 30. april 2008 med senere ændringer, og i § 13, stk. 3, i lov for Grønland om børns retsstilling, jf. lovbekendtgørelse nr. 805 af 30. juni 2015. For ægtefællebidrag efter ægteskabsloven findes reglerne i § 285 i retsplejeloven for Grønland og i § 44, stk. 2, i anordning nr. 307 af 14. maj 1993 om ikrafttræden for Grønland af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning. For ægtefællebidrag efter retsvirkningsloven findes reglerne i punkt 1 i cirkulære nr. 182 af 28. november 1925 om beføjelserne efter retsvirkningsloven.

5. Forsørgelsespligt

5.1. Forældres forsørgelsespligt

Efter § 13 i børnebidragsloven har forældre pligt til at forsørge deres børn. Hvis en forælder ikke opfylder sin forsørgelsespligt, kan forælderen efter ansøgning pålægges at betale børnebidrag til barnet.

Det fremgår af § 18, stk. 2, i børnebidragsloven, at den, der afholder udgifterne ved barnets forsørgelse, har ret til at kræve bidrag fastsat og til at indkræve dette. Det er en betingelse, at den pågældende enten:

- har del i forældremyndigheden over barnet (ved uddannelsesbidrag, at den pågældende havde del i forældremyndigheden, da den ophørte ved barnets 18. år), eller
- lovligt har barnet i pleje.

Dette betyder bl.a., at den, der har taget barnet til sig uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, i almindelighed ikke har ret til at få børnebidrag.

Ved større børn fortolkes betingelserne for lovligt at have et barn i pleje dog lempeligt. Dette skyldes, at forældremyndighedsindehaveren ikke har særlig mulighed for at øve indflydelse på, hvor barnet opholder sig, og at der ved vurderingen af barnets "lovlige" opholdssted tages særlige hensyn til barnets eget ønske.

Hvis det offentlige afholder udgifter til barnets forsørgelse, har den pågældende offentlige myndighed eller institution ret til bidraget.

Det offentlige har endvidere efter § 97, stk. 2, i lov om aktiv socialpolitik, jf. lovbekendtgørelse nr. 269 af 21. marts 2017 med senere ændringer, ret til at indtræde i retten til at kræve bidrag fastsat eller kræve et bidrag forhøjet.

5.2. Betydningen af forældremyndighed ved fastsættelse af børnebidrag

5.2.1. Betydningen af fælles forældremyndighed

Det er det klare udgangspunkt efter forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1256 af 7. november 2018 med senere ændringer, at forældrene har fælles forældremyndighed, og at dette fællesskab fortsætter i tilfælde af en samlivsophævelse.

Beslutningsbeføjelserne ved fælles forældremyndighed er reguleret i § 3 i forældreansvarsloven. Det fremgår af bestemmelsen, at væsentlige beslutninger vedrørende barnets forhold kræver enighed mellem forældrene, hvis der er fælles forældremyndighed. Samtidig følger det af bestemmelsen, at bopælsforælderen kan træffe afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv. Hvis barnet har delt bopæl, træffes sådanne beslutninger af forældrene i fællesskab.

Beslutninger af mere dagligdags karakter kan hver af forældrene, dvs. både bopælsforælderen og samværforælderen, træffe på egen hånd. Det gælder f.eks. mad, tøj, sengetider, venner, fritidsaktiviteter m.v. Det afgørende i den forbindelse er, hvem barnet opholder sig hos.

Når der er fælles forældremyndighed, kan begge forældre dermed som udgangspunkt hver især træffe bestemmelse om, hvordan barnet skal forsørges.

Der henvises til vejledning om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær m.v.

5.2.1.1. Vurdering af en forælders forsørgelsespligt

Det er kun, hvis en forælder, der har del i forældremyndigheden, ikke opfylder sin forsørgelsespligt, at der kan fastsættes bidrag. Det afhænger af en konkret vurdering, om en forælder opfylder sin forsørgelsespligt.

I denne vurdering indgår især, hvor meget barnet opholder sig hos forældrene, og hvor fast ordningen er. Hvis barnet opholder sig nogenlunde lige meget hos hver af forældrene, er udgangspunktet, at begge forældre opfylder deres forsørgelsespligt over for barnet. I tilfælde, hvor barnet opholder sig fire til fem dage hos den ene forælder i en 14-dages periode, vil denne forælder kun undtagelsesvist kunne anses for at opfylde sin forsørgelsespligt over for barnet.

I vurderingen indgår også, om forældrene hver især deltager i den daglige og basale forsørgelse af barnet. Hvem betaler for eksempel de større faste udgifter såsom daginstitution, skolegang, fritidsaktiviteter og lignende, og hvem køber tøj, betaler for mobiltelefon, giver lommepenge og lignende. Udgifter til rejser og større ting, som har karakter af gaver, har mindre betydning, men kan dog indgå i den samlede vurdering.

De udgifter, som den ene forælder afholder til forsørgelse, kan tillægges betydning, også selvom den anden forælder ikke er enig i, at barnet forsørges gennem disse udgifter. Den ene forælder skal ikke have fordel af de udgifter, den anden forælder afholder for, at udgifterne er afholdt til barnets forsørgelse. Det væsentlige i vurderingen er, om forældrene opfylder barnets konkrete forsørgelsesbehov.

En udgift til eksempelvis almindeligt tøj vil kunne opfylde et beklædningsbehov hos barnet på samme måde, som hvis tøjet var luksuspræget. Det samme gælder, hvor den ene forælder vælger at melde barnet til en fritidsaktivitet, som er en anden og måske også dyrere aktivitet end den, som den anden forælder har valgt.

Der er som udgangspunkt ikke tale om, at hver forælders forsørgelsesudgifter skal sammenholdes, men at der skal foretages en konkret vurdering af, om en forælder opfylder sin forsørgelsespligt i forhold til barnets konkrete forsørgelsesbehov. Er det tilfældet, kan der ikke fastsættes bidrag. Dette gælder også,

selvom der, hvis der blev foretaget en sammenligning ”krone for krone”, er stor forskel på forældrenes faktiske udgifter til forsørgelsen af barnet.

Det indgår også i vurderingen, om en af forældrene modtager børnetilskud og børne- og ungeydelse til barnet. Forældrenes øvrige økonomiske forhold lægges der normalt ikke afgørende vægt på.

Det er uden betydning for vurderingen af, om en forælder opfylder sin forsørgelsespligt, om barnet har delt bopæl.

5.2.1.2. Bidragets størrelse

Hvis det vurderes, at den ene forælder ikke opfylder sin forsørgelsespligt, selvom der er fælles forældremyndighed, og der derfor kan fastsættes bidrag, bør der ved fastsættelsen af bidragets størrelse ske en konkret skønsmæssig vurdering.

I denne vurdering indgår især, hvor meget barnet opholder sig hos forældrene. I vurderingen indgår også bidragsbetalerens indkomstforhold, afholdelse af forsørgelsesudgifter m.v. Der skal således tages stilling til, om der er konkrete omstændigheder i sagen, der fører til, at bidraget bør fastsættes lavere end de vejledende retningslinjer tilsiger. Bidraget kan dog ikke fastsættes lavere end normalbidraget.

Hvis barnet opholder sig nogenlunde lige meget hos hver af forældrene, og der på trods heraf fastsættes bidrag, er der som udgangspunkt grundlag for at fastsætte bidraget lavere end ellers, dog ikke lavere end normalbidraget. Afhængig af størrelsen af det bidrag, der efter bidragsbetalerens indkomstforhold kan fastsættes, nedsættes bidraget i disse tilfælde til normalbidraget eller til normalbidraget + et procenttillæg.

I tilfælde, hvor barnet opholder sig hos den ene forælder i fire til fem dage i en 14-dages periode, vil der kun undtagelsesvist være grundlag for at fastsætte bidraget lavere end ellers.

5.2.2. Betydningen af eneforældremyndighed

Hvis der ikke er fælles forældremyndighed, kan forældremyndighedsindehaveren anmode Familierets- huset om at pålægge den anden forælder at betale bidrag til barnets forsørgelse. Bidraget vil som udgangspunkt blive fastsat, selvom den anden forælder deltager i forsørgelsen. Dette skyldes, at forældre- myndighedsindehaveren antages at have ret til at kræve den anden forælders forsørgelse omsat til et pengebeløb ved en bidragsafgørelse.

Når der er eneforældremyndighed, vil der altså som udgangspunkt være grundlag for at fastsætte bidrag, selvom barnet opholder sig omkring halvdelen af tiden hos begge forældre. At barnet opholder sig omkring halvdelen af tiden hos begge forældre, kan dog efter en konkret skønsmæssig vurdering tillægges betydning for afgørelsen om bidragets størrelse, fordi bidragsbetaleren kan anses for delvist at opfylde sin forsørgelsespligt gennem barnets ophold hos bidragsbetaleren. Bidraget kan dog ikke fastsættes lavere end normalbidraget.

5.3. Ægtefællers forsørgelsespligt

Det fremgår af § 4, stk. 1, i ægtefælleloven at ægtefæller under ægteskabet har pligt til at forsørge hinanden.

Hvis en ægtefælle under ægteskabet ikke opfylder sin forsørgelsespligt, kan ægtefællen efter ansøgning pålægges at betale bidrag til den anden ægtefælle efter § 56, stk. 1, i ægtefælleloven.

Ægtefællernes gensidige forsørgelsespligt bortfalder ved separation eller skilsmisse. Der skal dog ved separation og skilsmisse tages stilling til, om en ægtefælle efter separationen eller skilsmissen fortsat skal

have pligt til at forsørge den anden ægtefælle, jf. §§ 49 og 50 i ægteskabsloven. Kan ægtefællerne ikke blive enige om bidragspligt efter separation eller skilsmisse, kan der under en sag om separation eller skilsmisse træffes afgørelse om bidragspligten og om størrelsen af et eventuelt bidrag. Medmindre der foreligger særlige omstændigheder, kan bidragsperioden højst fastsættes til ti år.

Hvis bidragsmodtageren indgår nyt ægteskab, eller hvis en af ægtefællerne dør, bortfalder bidragspligten, jf. § 51 i ægteskabsloven. Efter praksis kan bidraget desuden efter ansøgning nedsættes til 0 kr., hvis bidragsmodtageren har indledt et ægteskabslignende forhold, dvs. et vist økonomisk og personligt interese-fællesskab, med en ny partner. Der henvises i denne forbindelse til punkt 7.1.3.2.

6. Sager om bidrag efter børnebidragsloven

6.1. Vejledende retningslinjer for fastsættelse af børnebidrag

6.1.1. Børnebidrag

Hvis der er grundlag for at pålægge en forælder at betale bidrag, skal der tages stilling til bidragets størrelse. Dette afgøres efter nedenstående retningslinjer.

Børne- og Socialministeriet udsender hvert år en vejledning om regulering af visse satser m.v. på Børne- og Socialministeriets område, der indeholder en indkomstoversigt for det kommende år for fastsættelse af børne- og ægtefællebidrag. Denne oversigt indeholder bl.a. vejledende indkomstbeløb for, hvor høj en indkomst en bidragsbetaler skal have for at betale et større bidrag end normalbidraget. Der henvises i denne forbindelse også til punkt 6.1.1.1. og 6.1.1.2.

Ved fastsættelse af børnebidrag lægges der kun vægt på barnets bedste og bidragsbetalerens indkomst. Det afgørende i relation til vurderingen af bidragsbetalerens indkomst er det indkomstniveau, som bidragsbetaleren forventes at have fremover.

Børnebidrag forfalder månedsvis forud, jf. § 14, stk. 4, i børnebidragsloven.

6.1.1.1. Normalbidraget

Hvis bidragsbetaleren har en lav indkomst eller en mellemindkomst, fastsættes bidraget til barnets løbende forsørgelse til normalbidraget.

Normalbidraget er et minimumsbidrag. Bor barnet i et land, hvor leveomkostningerne er væsentligt lavere end i Danmark, kan bidraget undtagelsesvist fastsættes lavere end normalbidraget.

Normalbidraget består af et grundbeløb og et tillæg. Normalbidragets størrelse bliver reguleret af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering pr. 1. januar hvert år. Der henvises til § 14 i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 63 af 21. januar 2019 med senere ændringer. Finansministeriet fastsætter hvert år satsreguleringsprocenten ud fra lønudviklingen. Normalbidragets størrelse fremgår af Børne- og Socialministeriets årlige vejledning om regulering af visse satser m.v. på Børne- og Socialministeriets område.

6.1.1.2. Forhøjet børnebidrag

Hvis bidragsbetaleren har gode økonomiske forhold, kan der afhængig af størrelsen af bidragsbetalerens indkomst fastsættes et højere bidrag end normalbidraget. Bidragets størrelse fastsættes med et procenttil-læg, f.eks. normalbidraget + 100 pct. Et procenttillæg bliver kun beregnet af normalbidragets grundbe-løb. Der henvises til skrivelse nr. 60393 af 20. november 1999 om forhøjelse af normalbidraget m.v. I

Børne- og Socialministeriets årlige indkomstoversigt for fastsættelse af børne- og ægtefællebidrag er der under punkt 2.2. fastsat vejledende indkomstbeløb for fastsættelse af højere bidrag end normalbidraget.

Ved vurderingen af bidragets størrelse skal der tages hensyn til de udgifter, bidragsbetaleren har til sine egne børn. Antallet af børn, som bidragsbetaleren har forsørgelsespligt over for, har dermed betydning for bidragets størrelse.

I relation til skemaet om børnebidrag i Børne- og Socialministeriets årlige vejledning om regulering af visse satser m.v. på Børne- og Socialministeriets område bliver følgende børn medregnet:

- Bidragsbetalerens børn under 18 år.
- Bidragsbetalerens børn mellem 18 og 24 år, hvis barnet er under uddannelse, og hvis barnet bor hos bidragsbetaleren, eller hvis bidragsbetaleren efter aftale eller afgørelse skal betale uddannelsesbidrag til barnet.

Derimod medregnes følgende børn ikke:

- Sted- eller plejebørn, da bidragsbetaleren ikke har forsørgelsespligt over for dem.
- Børn under 18 år, der er blevet gift, og gifte børn over 18 år, da barnets ægtefælle har overtaget pligten til at forsørge barnet.
- Børn, der er fyldt 18 år, som ikke er under uddannelse.

Eksempel på opgørelse af antallet af børn:

Bidragsbetaleren er skilt og har to børn med sin tidligere ægtefælle (bidragsmodtageren). Det ene barn på 19 år bor hos bidragsbetaleren og er under uddannelse. Det andet barn på 14 år bor hos bidragsmodtageren. Bidragsmodtageren har søgt om forhøjelse af bidraget til dette barn. Bidragsbetaleren er flyttet sammen med en ny samlever, der har et barn på otte år fra et tidligere parforhold. Bidragsbetaleren og den nye samlever har fået et barn sammen. Dette barn er et år. I denne situation bliver følgende børn medregnet:

- Bidragsbetalerens barn på 14 år.
- Bidragsbetalerens barn på 19 år, da barnet er under uddannelse og bor hos bidragsbetaleren.
- Bidragsbetalerens barn på et år.

Der bliver ikke taget hensyn til den nye samlevers barn på otte år, da bidragsbetaleren ikke har forsørgelsespligt over for dette barn.

Da en eventuel ny ægtefælle eller samlever ikke har forsørgelsespligt over for barnet, tages der ikke hensyn til de økonomiske forhold hos bidragsbetalerens eller bidragsmodtagerens eventuelle nye ægtefælle eller samlever.

Barnets indkomst har ikke betydning for fastsættelse af børnebidrag. Barnets indkomst har dog betydning for uddannelsesbidrag. Der henvises i denne forbindelse til punkt 6.1.2. og 6.1.5.

Afgørelser om bidrag bliver truffet efter en konkret vurdering af de relevante omstændigheder i den enkelte sag.

Et bidrag vil efter praksis normalt ikke blive fastsat højere end normalbidraget + 400 pct.

6.1.2. Uddannelsesbidrag

6.1.2.1. Betingelserne for at fastsætte uddannelsesbidrag

Hvis et barn mellem 18 og 24 år er under uddannelse, og hvis en forælder fortsat har forsørgelsesudgifter til barnet, kan denne forælder ansøge Familieretshuset om, at den anden forælder bliver pålagt at betale uddannelsesbidrag til barnet. Der henvises til § 14, stk. 3, og § 18, stk. 2, i børnebidragsloven.

Der kan kun fastsættes bidrag, hvis den anden forælder ikke opfylder sin forsørgelsespligt over for barnet. Der henvises i denne forbindelse til punkt 5.2.

Børne- og Socialministeriet udsender hvert år en vejledning om regulering af visse satser m.v. på Børne- og Socialministeriets område, der indeholder vejledende indkomstbeløb for, hvor høj en indkomst en bidragsbetaler normalt skal have for at skulle betale uddannelsesbidrag. Som ved børnebidrag er det bidragsbetalerens fremtidige indkomstniveau, der er afgørende. Der henvises til Børne- og Socialministeriets årlige indkomstoversigt for fastsættelse af børne- og ægtefællebidrag.

Ved vurderingen af, om der skal fastsættes bidrag, tages der på samme måde som ved fastsættelse af børnebidrag hensyn til de udgifter, som bidragsbetaleren har til sine egne børn. Det barn, som bidragsmodtageren har søgt om uddannelsesbidrag til, bliver også medregnet. Bidraget vil normalt blive fastsat til normalbidragets grundbeløb.

Barnets eventuelle indtægter kan have betydning ved fastsættelse af uddannelsesbidrag. Der henvises i denne forbindelse til punkt 6.1.5.

En eventuel børneopsparing, som er kommet eller kommer til udbetaling i forbindelse med eksempelvis barnets 18-års eller 21-års fødselsdag, kan også have betydning. Hvis bidragsbetaleren kan godtgøre allerede at have bidraget til omkostningerne ved barnets uddannelse efter det fyldte 18. år ved at have oprettet en børne- eller uddannelsesopsparing, fastsættes der ikke uddannelsesbidrag. Det afgørende er opsparingens størrelse og frigivelsestidspunktet. Der fastsættes herefter ikke uddannelsesbidrag i den periode, hvor det beløb, der kommer til udbetaling, dækker det uddannelsesbidrag, som bidragsbetaleren kunne være pålagt.

I disse tilfælde afslås ansøgningen om uddannelsesbidrag og parterne vejledes om muligheden for at søge om fastsættelse af uddannelsesbidrag på ny, når opsparingen ikke længere dækker uddannelsesbidraget. Hvis dette tidspunkt kun ligger nogle måneder ude i fremtiden, bør bidrag fastsættes fra det tidspunkt uden ny ansøgning.

Eksempel på en børneopsparing, der dækker et uddannelsesbidrag:

Barnet bliver 18 år og får udbetalt en børneopsparing på 40.000 kr. De 20.000 kr. er indbetalt under ægteskabet, og de resterende 20.000 kr. er indbetalt af bidragsbetaleren efter samlivsophævelsen. Der er en formodning for, at bidragsbetaleren har indbetalt halvdelen af de 20.000 kr., der er indbetalt under ægteskabet, og det kan derfor som udgangspunkt lægges til grund, at bidragsbetaleren har indbetalt 30.000 kr. til opsparingen. Bidragsbetaleren kunne være pålagt at betale normalbidragets grundbeløb i uddannelsesbidrag til barnet. Dette betyder, at bidragsbetaleren ikke kan pålægges at betale uddannelsesbidrag i 27 måneder. I denne periode dækker det beløb, der kommer til udbetaling fra opsparingen, og som er indbetalt af bidragsbetaleren, det uddannelsesbidrag, som bidragsbetaleren kunne være pålagt.

6.1.2.2. Forhøjet uddannelsesbidrag

Hvis bidragsbetaleren har gode økonomiske forhold, kan der efter en konkret vurdering fastsætte et højere uddannelsesbidrag end normalbidragets grundbeløb. Der henvises til Børne- og Socialministeriets årlige vejledning om regulering af visse satser m.v. på Børne- og Socialministeriets område.

Der fastsættes efter praksis normalt ikke højere uddannelsesbidrag end normalbidragets grundbeløb + 100 pct.

6.1.3. Konfirmations- og beklædningsbidrag

En forælder kan efter § 15 i børnebidragsloven ansøge Familieretshuset om, at den anden forælder bliver pålagt at betale konfirmationsbidrag til barnet. Det afgørende er, om ansøgeren har afholdt udgifter til konfirmationen.

Når der er fælles forældremyndighed over barnet, kan begge forældre selv vælge, hvordan de vil opfylde deres forsørgelsespligt i anledning af konfirmationen. Det betyder, at der ikke fastsættes konfirmationsbidrag, hvis den anden forælder eksempelvis i umiddelbar tidsmæssig tilknytning til konfirmationen selv har holdt en fest for barnet i anledning af konfirmationen eller har taget barnet med på en ferierejse i anledning af konfirmationen, og forælderen derved skønnes at have opfyldt sin forsørgelsespligt.

Efter praksis kan den anden forælder som udgangspunkt ikke opfylde sin forsørgelsespligt over for barnet i anledning af konfirmationen ved at give barnet en gave.

Hvis der ikke er fælles forældremyndighed over barnet, fastsættes der konfirmationsbidrag, medmindre bidragsbetaleren godtgør, at han eller hun efter aftale med forældremyndighedsindehaveren har opfyldt sin forsørgelsespligt i anledning af konfirmationen på anden vis.

Har bidragsbetaleren indbetalt til en børneopsparing med henblik på barnets konfirmation, og disse indbetalinger overstiger det konfirmationsbidrag, som bidragsbetaleren kunne være pålagt, og hvis børneopsparingen er til rådighed for barnet eller bidragsmodtageren sådan, at opsparingen kan anvendes til konfirmationen, afslås det som udgangspunkt at fastsætte konfirmationsbidrag. Begrundelsen for dette er, at bidragsbetaleren anses for at have opfyldt sin forsørgelsespligt i anledning af konfirmationen ved den opsparing, som udbetales ved barnets konfirmation. Hvis en børneopsparing kommer til udbetaling ved barnets 14. år, er der en formodning for, at børneopsparingen er oprettet med henblik på barnets konfirmation.

Hvis der er grundlag for at pålægge en forælder at betale konfirmationsbidrag, bliver der fastsat bidrag, selvom bidragsbetalerens økonomiske forhold er dårlige.

Familieretshuset vil normalt ikke stille krav om, at bidragsmodtageren skal fremlægge dokumentation for, at barnet skal konfirmeres.

Et konfirmationsbidrag fastsættes til tre gange normalbidragets grundbeløb. Størrelsen af konfirmationsbidraget fremgår af Børne- og Socialministeriets årlige vejledning om regulering af visse satser m.v. på Børne- og Socialministeriets område. Bidraget forfalder til betaling på dagen for konfirmationen. Træffes afgørelsen først efter denne dag, forfalder bidraget til betaling straks ved afgørelsen.

Hvis barnet ikke skal konfirmeres, kan der i stedet for konfirmationsbidrag fastsættes et bidrag i anledning af, at barnet opnår konfirmationsalderen. Dette betegnes et beklædningsbidrag. Et beklædningsbidrag kan fastsættes i perioden fra barnets fyldte 13. til 15. år. Ovenstående om fastsættelse af konfirmationsbidrag, herunder om afslag på at fastsætte konfirmationsbidrag, gælder også ved ansøgning om fastsættelse af beklædningsbidrag. Et beklædningsbidrag forfalder til betaling straks ved afgørelsen.

6.1.4. Fødselsbidrag, navngivningsbidrag og barselsbidrag

Efter ansøgning fra moren kan det efter § 19 i børnebidragsloven pålægges faren eller medmoren at betale bidrag til udgifterne ved fødslen (fødselsbidrag) og ved barnets navngivning (navngivningsbidrag), herunder ved dåb, og til morens underhold to måneder før og en måned efter fødslen (barselsbidrag). Størrelsen

af disse bidrag fremgår af Børne- og Socialministeriets årlige vejledning om regulering af visse satser m.v. på Børne- og Socialministeriets område.

Er barnet født, forfalder bidragene til betaling straks ved afgørelsen. Hvis barnet ikke er født, bestemmes det normalt, at bidragene forfalder til betaling ved barnets fødsel.

Der bliver fastsat bidrag, uanset at bidragsbetalerens økonomiske forhold er dårlige. Der gives normalt kun afslag på fastsættelse af bidrag, hvis bidragsbetaleren dokumenterer, at han eller hun har betalt til udgifterne efter aftale med bidragsmodtageren.

6.1.5. Barnets indkomst ved fastsættelse af uddannelsesbidrag

Barnets indkomst kan have betydning for størrelsen af et uddannelsesbidrag. Afhængig af størrelsen af barnets indkomst kan bidraget blive nedsat eller helt bortfalde.

Børne- og Socialministeriet fastsætter hvert år vejledende indkomstbeløb for, hvornår et uddannelsesbidrag kan blive nedsat eller helt bortfalde på grund af barnets indkomst. Der henvises til Børne- og Socialministeriets årlige vejledning om regulering af visse satser m.v. på Børne- og Socialministeriets område.

Ved afgørelsen lægges der vægt på barnets indkomst over en længere periode, medmindre der er tale om en nogenlunde fast aflønning. Der lægges endvidere vægt på, om barnet fremover må forventes at have en indkomst på samme niveau. Den omstændighed, at indkomsten i en kortere periode f.eks. i sommerferien overstiger de vejledende indkomstbeløb, kan ikke i sig selv begrunde, at bidraget nedsættes eller helt bortfalder.

Da uddannelsesbidrag fastsættes fra barnets fyldte 18. år, er det barnets indkomstniveau efter det fyldte 18. år, der er afgørende.

Hvis barnet modtager børnepension enten fra bidragsmodtagerens eller bidragsbetalerens pension, bliver denne indkomst ikke medregnet som en del af barnets indkomst. For så vidt angår børnepensioner henvises til punkt 6.3.2.8.

6.1.6. Skatteforhold

I Børne- og Socialministeriets indkomstoversigt for fastsættelse af børne- og ægtefællebidrag i den årlige vejledning om regulering af visse satser m.v. på Børne- og Socialministeriets område er der taget hensyn til de danske skatteregler. Efter disse regler har bidragsbetaleren normalt skattefradrag for betalte børne- og ægtefællebidrag. Værdien af fradraget er omkring 1/3 af bidraget.

Bidraget er en betydelig større økonomisk belastning, hvis bidragsbetaleren ikke har mulighed for at fradrage bidraget i sin skattepligtige indtægt. Derfor tages der ved afgørelsen hensyn til en eventuel manglende mulighed for skattefradrag.

Hvis der er grundlag for at fastsætte et forhøjet børnebidrag, nedsættes det normalt skønsmæssigt med omkring 1/3, hvis bidragsbetaleren ikke har fradragsret.

Er der grundlag for skønsmæssigt at fastsætte bidraget lavere end ellers på grund af manglende fradragsret, bør et eventuelt procenttillæg efter nedsættelsen dog fastsættes til en almindelig anvendt procentsats.

Eksempel på nedsættelse:

Bidragsbetaleren kan efter sin indkomst pålægges at betale normalbidraget + 200 pct. Da bidragsbetaleren ikke har skattefradrag for bidraget, enten fordi bidragsbetalerens indkomst er skattefri, eller fordi bidrags-

betaleren bor i et land, hvor der ikke er mulighed for skattefradrag, fastsættes bidraget til normalbidraget + 100 pct. Bidraget er nedsat med omkring 1/3, og dermed er der taget hensyn til den manglende fradragsret.

Da normalbidraget er et minimumsbidrag til børn, der bor eller opholder sig i Danmark, fastsættes ikke et lavere bidrag end normalbidraget, uanset om bidragsbetaleren har fradragsret eller ej.

6.2. Begyndelsestidspunkt ved børnebidrag

6.2.1. Førstegangsfastsættelse af børnebidrag

Bidragsbekendtgørelsens §§ 3-5, 8 og 9 indeholder regler om, fra hvilket tidspunkt et børnebidrag efter børnebidragslovens § 13, jf. § 14, stk. 1, som udgangspunkt fastsættes, når lovens betingelser for at fastsætte bidrag er opfyldt.

Som udgangspunkt fastsættes børnebidrag efter § 3 fra den relevante ændring i barnets forhold, der udløste ansøgningen om bidrag, dvs. den bidragsudløsende begivenhed. Dette forudsætter dog, at ansøgningen om fastsættelse af bidrag er indgivet inden to måneder efter begivenheden (ansøgningsfrist).

Indgives ansøgningen senere end to måneder efter den bidragsudløsende begivenhed, fastsættes bidraget fra det tidspunkt, hvor Familieretshuset modtog ansøgningen, jf. bekendtgørelsens § 8.

Det bemærkes, at hvis bidragsmodtageren indgiver en ansøgning, og sagen henlægges på grund af ansøgerens passivitet, hvorefter der indsendes en ny ansøgning, afgøres begyndelsestidspunktet som udgangspunkt på grundlag af den nye ansøgning. Der henvises i øvrigt til punkt 3.3. om processuel skadesvirkning.

§ 9 i bidragsbekendtgørelsen giver mulighed for at fravige ovenstående. Dette er nærmere beskrevet i punkt 6.2.5.

Den bidragsudløsende begivenhed kan eksempelvis være:

- Barnets fødsel.
- Forældrenes samlivsophævelse.
- Ophør af forældrenes fælles økonomi hvis denne er fortsat efter samlivsophævelsen.
- Ophør af forsørgelse af barnet eksempelvis gennem afholdelse af udgifter til barnet eller betaling af bidrag til bidragsmodtageren, herunder også ophør af en samværsordning, hvor barnet opholdt sig nogenlunde lige meget hos hver forælder.
- Barnets flytning fra den ene forælder til den anden eller tredjemands overtagelse af forsørgelsen af barnet, forudsat at kravet om "lovligt ophold" i § 18, stk. 2, i børnebidragsloven er opfyldt.

Opregningen af bidragsudløsende begivenheder er ikke udtømmende. Andre lignende begivenheder kan således efter en konkret vurdering betragtes som bidragsudløsende begivenheder.

Det bemærkes dog, at følgende situationer ikke betragtes som bidragsudløsende begivenheder:

- Forældrenes separation eller skilsmisse.
- Afgørelsen af en sag om forældremyndighed over barnet eller om barnets bopæl, medmindre afgørelsen har betydning for vurderingen af, om barnet har "lovligt ophold" hos bidragsmodtageren, jf. § 18, stk. 2, i børnebidragsloven.

Dette skyldes, at børnebidrag efter børnebidragsloven fastsættes uden hensyntagen til forældrenes ægteskabelige status. Endvidere er fælles forældremyndighed over barnet ikke i sig selv til hinder for at fastsætte børnebidrag.

Som bidragsudløsende begivenhed betragtes heller ikke, at barnet eller bidragsmodtageren kommer til Danmark eller får opholdstilladelse her.

Det bemærkes, at førstegangsfastsættelse af børnebidrag omfatter alle situationer, hvor der på ansøgningstidspunktet ikke er et fastsat eller aftalt børnebidrag. Dette gælder f.eks. også situationer, hvor det tidligere er bestemt, at et bidrag skulle bortfalde på grund af barnets egne indtægter, eller når der efter aftale ikke skal betales børnebidrag. Er ansøgningsfristen overskredet, fastsættes bidraget i disse situationer fra ansøgningstidspunktet, jf. § 8 i bidragsbekendtgørelsen.

I nogle situationer gælder der andre ansøgningsfrister. Det drejer sig om:

- Fastsættelse af bidrag i forbindelse med sager om faderskab eller medmoderskab. Der henvises til punkt 6.2.2.
- Særlige bidrag til udgifter til barnets konfirmation (konfirmationsbidrag) eller, hvis barnet ikke skal konfirmeres, ved at barnet når konfirmationsalderen (beklædningsbidrag), sygdom og begravelse eller anden særlig anledning, jf. § 15, stk. 1, i børnebidragsloven. Der henvises til punkt 6.2.9.
- Bidrag til dækning af udgifterne ved barnets fødsel og ved barnets navngivning, herunder ved dåb, og til moderens underhold før og efter fødslen, jf. § 19, stk. 1, i børnebidragsloven. Der henvises til punkt 6.2.10.
- Bidrag til dækning af de ved en abort forvoldte udgifter, jf. § 19, stk. 2, i børnebidragsloven. Der henvises til punkt 6.2.10.

Endelig kan følgende forhold have betydning for afgørelsen om begyndelsestidspunktet:

- Bidragsbetaleren har ikke protesteret mod det ansøgte begyndelsestidspunkt. Der henvises til punkt 6.2.4.
- Fravigelse af ansøgningsfristerne. Der henvises til punkt 6.2.5.
- Aftaler om bidrag. Der henvises til punkt 6.2.6.
- Bidragsbetaleren har afholdt udgifter til barnets institution. Der henvises til punkt 6.2.7.

6.2.2. Fastsættelse af bidrag i forbindelse med sager om faderskab eller medmoderskab

Der kan først træffes en afgørelse om børnebidrag, når faderskabet eller medmoderskabet er fastslået, f.eks. ved indgivelse af en omsorgs- og ansvarserklæring, ved anerkendelse af faderskabet eller medmoderskabet eller ved endelig dom.

Selvom en ansøgning om fastsættelse af børnebidrag er indgivet efter udløb af to-måneders fristen i § 3 i bidragsbekendtgørelsen, fastsættes bidraget efter bekendtgørelsens § 4 fra barnets fødsel, når sagen om faderskab eller medmoderskab er indledt i forbindelse med fødslen, og ansøgningen er indgivet inden to måneder efter afslutningen af sagen om faderskab eller medmoderskab. Hvis sagen om faderskab eller medmoderskab først afsluttes mere end to år efter barnets fødsel, fastsættes bidraget dog først fra afslutningen af sagen om faderskab eller medmoderskab.

I forbindelse med behandlingen af sagen om faderskab eller medmoderskab har moren mulighed for at ansøge om bidrag, selvom der først kan træffes en afgørelse om bidrag, når faderskabet eller medmoderskabet er fastslået. En sådan ansøgning er tilstrækkelig og betragtes som rettidig efter § 4 i bidragsbekendtgørelsen. Dette gælder også, selvom ansøgningen oprindeligt var rettet mod en anden mand end den mand, der ved sagens afslutning anses som far til barnet, eller mod en anden kvinde end den kvinde, der ved sagens afslutning anses som medmor til barnet.

Sagsbehandlingstiden i sager om faderskab eller medmoderskab kan variere meget, og i enkelte sager kan det vare længe, inden faderskabet eller medmoderskabet endeligt kan fastslås. Selvom behandlingen af sagen om faderskab eller medmoderskab har trukket ud, fastsættes bidraget normalt fra barnets fødsel, når

ansøgningsfristen er overholdt. Dette gælder også, når faren eller medmoren ikke har været inddraget i sagen fra dens start, uanset årsagen til dette.

Når en sag om faderskab eller medmoderskab ikke er indledt i forbindelse med barnets fødsel, fastsættes bidraget fra afslutningen af sagen om faderskab eller medmoderskab, hvis ansøgningen er indgivet inden to måneder efter afslutningen af sagen om faderskab eller medmoderskab, jf. § 5 i bidragsbekendtgørelsen. Denne situation kan f.eks. opstå, hvis barnet er født i udlandet, og faderskabet eller medmoderskabet enten ikke er fastslået, eller det er fastslået på en måde, der ikke anerkendes efter dansk ret.

Indgives ansøgningen senere end to måneder efter afslutningen af en sag om faderskab eller medmoderskab, fastsættes bidraget fra det tidspunkt, hvor Familieretshuset modtog ansøgningen, jf. § 8 i bidragsbekendtgørelsen.

Det kan være hensigtsmæssigt, at Familieretshuset orienterer moren om, at hun efter lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1095 af 7. oktober 2014 med senere ændringer (børnetilskudsloven), normalt har ret til særligt børnetilskud, når faderskabet eller medmoderskab til barnet ikke er fastslået, og at hun kan kontakte Udbetaling Danmark herom. Dette gælder også, når der er indledt en sag om faderskab eller medmoderskab, der endnu ikke er afsluttet. Det særlige børnetilskud svarer til normalbidraget.

Hvis det bestemmes, at faren eller medmoren ikke skal betale børnebidrag fra det tidspunkt, hvor moren har modtaget særligt børnetilskud, kan det også være hensigtsmæssigt, at Familieretshuset orienterer moren om, at Udbetaling Danmark kun kan kræve tilskuddet tilbagebetalt, hvis betingelserne i § 24, stk. 2, i børnetilskudsloven er opfyldte. Det følger af denne bestemmelse, at hvis nogen mod bedre vidende uberettiget har modtaget ydelser efter loven, skal det beløb, der med urette er modtaget, tilbagebetales.

6.2.3. Uddannelsesbidrag

I relation til uddannelsesbidrag betragtes som bidragsudløsende begivenheder:

- Uddannelsens start.
- Barnets 18-års fødselsdag, hvis uddannelsen er påbegyndt forinden.
- Ophør af forsørgelse, herunder udløb af børneopsparing.

Efter § 6 i bidragsbekendtgørelsen fastsættes bidraget fra denne begivenhed, hvis ansøgningen indgives inden to måneder derefter.

Indgives ansøgningen senere, fastsættes bidraget fra det tidspunkt, hvor Familieretshuset modtog ansøgningen, jf. bekendtgørelsens § 8.

6.2.4. Bidragsbetaleren protesterer ikke mod det ansøgte begyndelsestidspunkt

Familieretshuset skal af egen drift som led i sagens oplysning påse, at ansøgningsfristerne, der er beskrevet i punkt 6.2.1.-6.2.3. er overholdt. Er fristen overskredet, gives afslag på fastsættelse af bidraget fra det ansøgte tidspunkt, medmindre betingelserne for at overskride ansøgningsfristen er opfyldt, som beskrevet i punkt 6.2.5.

Ved overskridelse af ansøgningsfristen fastsættes således kun bidrag fra den bidragsudløsende begivenhed, hvis bidragsbetaleren positivt accepterer dette. Det kan derfor normalt ikke lægges til grund, at bidragsbetaleren er enig i begyndelsestidspunktet, blot fordi bidragsbetaleren ikke protesterer imod det ansøgte begyndelsestidspunkt.

Der må i øvrigt kun pålægges bidragsbetaleren at betale bidraget fra det ansøgte tidspunkt, hvis betingelserne herfor er opfyldte.

Eksempel:

Den ene forælder ansøger ni måneder efter samlivsophævelsen om bidrag fra dette tidspunkt og giver ingen relevant forklaring på den sene ansøgning. Den anden forælder varsles om ansøgningen, herunder om at der er ansøgt om bidrag fra samlivsophævelsen. Den anden forælder reagerer ikke på ansøgningen eller reagerer, men ikke specifikt i forhold til begyndelsestidspunktet. Da den i punkt 6.2.1. nævnte to-måneders ansøgningsfrist er overskredet, fastsættes bidraget ikke fra samlivsophævelsen, men først fra ansøgningstidspunktet.

6.2.5. Fravigelse af ansøgningsfristerne

Hvis der foreligger helt særlige omstændigheder, kan bidraget efter § 9 i bidragsbekendtgørelsen fastsættes fra den bidragsudløsende begivenhed f.eks. fra samlivsophævelsen, selvom ansøgningsfristerne, der er beskrevet i punkt 6.2.1.-6.2.3., er overskredet.

Følgende begrundelser for at overskride ansøgningsfristen kan ikke danne grundlag for at fastsætte bidrag fra den bidragsudløsende begivenhed:

- Ukendskab til reglerne.
- Ukorrekt eller mangelfuld vejledning fra Familieretshuset, en kommune eller en anden offentlig myndighed.

Efter § 9 i bekendtgørelsen kan der gives afslag på fastsættelse af bidrag fra den bidragsudløsende begivenhed, selvom ansøgningsfristen er overholdt. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis ansøgeren på et tidligere tidspunkt har været særligt tilskyndet til at søge om bidrag.

6.2.6. Aftaler om bidrag

En del forældre indgår aftaler om betaling af bidrag skriftligt, men ofte også mundtligt. Som aftaler betragtes også situationer, hvor bidragsbetaleren har indvilget i at betale bidrag, selvom der ikke er indgået en udtrykkelig aftale herom.

Hvis bidragsbetaleren efterfølgende misligholder aftalen, og bidragsmodtageren som følge heraf ansøger Familieretshuset om fastsættelse af bidrag, skal der tages stilling til aftalen.

Det er bidragsmodtageren, der skal bevise, at der er indgået en aftale. Hvis der er indgået en aftale, fastsættes bidraget i overensstemmelse med det aftalte bidrag fra det tidspunkt, hvor bidragsbetaleren ophørte med at betale bidraget i henhold til aftalen, også selvom ansøgningsfristen er overskredet. Ansøgningsfristerne, der er beskrevet i punkt 6.2.1.-6.2.3., gælder således ikke, hvis parterne inden ansøgningen om fastsættelse af bidrag havde indgået en aftale om bidraget.

Hvis der samtidig er søgt om ændring af det aftalte bidrag, og der er grundlag herfor, skal ændringstidspunktet afgøres efter de almindelige retningslinjer herfor, som beskrevet i punkt 6.3.

Der henvises i øvrigt til punkt 6.4. om aftaler om børnebidrag samt til praksis gengivet i TFA 2004.363 og TFA 2007.321.

6.2.7. Bidragsbetaleren har afholdt udgifter til barnets institution i forbindelse med fastsættelse af børnebidrag

Da et bidrag normalt fastsættes med tilbagevirkende kraft fra den bidragsudløsende begivenhed eller fra ansøgningens modtagelse i Familieretshuset, skal der efter praksis ved fastsættelsen af bidraget tages hensyn til, om bidragsbetaleren har afholdt uopsættelige faste udgifter til barnets institution (betaling for

plads i privatskole, friskole, efterskole, SFO, fritidshjem, børnehave, dagpleje, vuggestue og lignende) i perioden fra bidragets begyndelsestidspunkt til tidspunktet for afgørelsen.

En udgift til barnets institution kan eksempelvis være uopsættelig, hvis bidragsbetaleren under samlivet har betalt barnets institution og er fortsat med denne betaling efter samlivsophævelsen. Har bidragsbetaleren afholdt sådanne udgifter, gives der fradrag for udgifterne i det fastsatte bidrag. Er udgifterne måned for måned lavere end bidraget, fradrages udgifterne måned for måned i bidraget. Overstiger udgifterne bidraget måned for måned, konstateres det i afgørelsen, at bidraget for disse måneder er betalt.

Der tages ikke hensyn til udgifter til barnet, der er afholdt inden samlivsophævelsen, også selvom udgifterne dækker tiden efter samlivsophævelsen.

Det er efter praksis et krav, at bidragsbetaleren dokumenterer udgifterne, hvis den anden part bestrider disse.

Der tages i praksis ikke højde for afholdte udgifter til fritidsaktiviteter, mobiltelefonabonnement, tøj og sko og lignende.

Hvis der er fælles forældremyndighed, og hvis bidragsbetaleren fremkommer med oplysninger om og eventuelt dokumentation for udgifter, som bidragsbetaleren afholder eller har afholdt til barnets forsørgelse, kan dette dog sammen med oplysninger om omfanget af barnets samvær med bidragsbetaleren have betydning for vurderingen af, om bidragsbetaleren opfylder sin forsørgelsespligt over for barnet. Der henvises til punkt 5.2.1. om betydningen af fælles forældremyndighed. Disse typer af udgifter kan også have betydning ved fastsættelse af uddannelsesbidrag, som beskrevet i punkt 6.2.8.

Eksempel på fradrag for udgifter måned for måned:

Bidragsmodtageren har bedt Familieretshuset om, at bidragsbetaleren pålægges at betale normalbidraget til deres to børn fra samlivsophævelsen den 22. januar 2014. Bidragsbetaleren har den 3. januar 2014 betalt for børnenes institutionspladser i januar med 2.100 kr. pr. barn. I februar 2014 har bidragsbetaleren betalt institutionspladsen for barn 1 med 2.100 kr., men for barn 2 har bidragsbetaleren kun betalt halvdelen med 1.050 kr. (bidragsmodtageren har betalt den anden halvdel).

Ved afgørelsen om bidraget ses der bort fra bidragsbetalerens udgifter til børnenes daginstitution i januar, da betalingen er sket før samlivsophævelsen. Der tages derimod hensyn til bidragsbetalerens udgifter til børnenes daginstitution i februar, sådan at bidraget til barn 1 er betalt for februar måned, og at der gives et fradrag i bidraget til barn 2 for februar måned med 1.050 kr.

En afgørelse herom kan f.eks. udformes sådan:

”[Forælderen navn] pålægges at betale normalbidraget til barn 1 og barn 2 fra den 22. januar 2014. Bidraget til barn 1 for februar 2014 er betalt. [Forælderen navn] kan i bidraget til barn 2 for februar 2014 fradrage 1.050 kr.”

6.2.8. Bidragsbetaleren har afholdt udgifter til den unge (barnet) i forbindelse med fastsættelse af uddannelsesbidrag

Da et uddannelsesbidrag normalt fastsættes med tilbagevirkende kraft fra den bidragsudløsende begivenhed eller fra ansøgningens modtagelse i Familieretshuset, skal der ved fastsættelsen af bidraget tages hensyn til, om bidragsbetaleren har afholdt udgifter el.lign. vedrørende forsørgelsen af den unge (barnet) i perioden fra bidragets begyndelsestidspunkt til afgørelsestidspunktet. Dette sker ved et fradrag i det fastsatte bidrag. Det kan f.eks. være udgifter til husleje, hvis den unge er flyttet hjemmefra, fritidsaktiviteter, tøj og sko m.v.

Hvis bidragsbetaleren dokumenterer at have afholdt sådanne udgifter, skal det afgøres, om der ved fastsættelsen af uddannelsesbidraget skal tages hensyn hertil. Det kan derfor ikke overlades til Udbetaling Danmark eller Gældsstyrelsen at tage stilling til fradrag for forsørgelsesudgifter ved opkrævningen og inddrivelsen af bidraget.

Der tages som udgangspunkt ikke hensyn til udgifter, som er indgået eller vil kunne indgå i det økonomiske opgør (bodeling m.v.) mellem forældrene efter samlivsophævelse eller separation/skilsmissе. Der henvises i den forbindelse til praksis gengivet i TFA2004. 74 og TFA2007. 319/2.

Ligeledes tages der ikke hensyn til udgifter, som bidragsbetaleren i forvejen hæftede for. Det kan f.eks. dreje sig om udgifter vedrørende fast ejendom, som bidragsbetaleren er (med)ejер af, også selvom bidragsmodtageren efter samlivsophævelsen har beboet ejendommen sammen med den unge.

Endelig tages der ikke hensyn til udgifter til den unge, der er afholdt inden samlivsophævelsen, også selvom udgifterne dækker tiden efter samlivsophævelsen.

Hvis bidragsbetaleren har afholdt udgifter vedrørende den unge, der kan fradrages i uddannelsesbidraget, og disse udgifter i hver måned skønsmæssigt overstiger bidragets størrelse, fastslås det i afgørelsen, at bidraget for disse måneder er betalt.

Har bidragsbetaleren afholdt udgifter vedrørende den unge, der kan fradrages i uddannelsesbidraget, og disse udgifter i hver måned skønsmæssigt ikke overstiger bidragets størrelse, fratrækkes udgifterne i det fastsatte bidrag for den måned, som de vedrører.

Hvis et uddannelsesbidrag undtagelsesvist bliver fastsat med lang tilbagevirkende kraft, kan et fradrag for afholdte udgifter i stedet for gives som ét samlet skønsmæssigt fradrag i det forfaldne bidrag.

For et eksempel på fradrag for udgifter henvises til punkt 6.2.7.

Om betingelserne for fastsættelse af uddannelsesbidrag henvises til punkt 6.1.2.

6.2.9. Særlige børnebidrag m.v.

Efter børnebidragslovens § 15, stk. 1, kan der fastsættes særlige bidrag til udgifter til barnets konfirmation, eller hvis barnet ikke skal konfirmeres, at barnet når konfirmationsalderen (beklædningsbidrag), og ved barnets sygdom og begravelse eller anden særlig anledning.

Det fremgår af lovens § 15, stk. 2, at en ansøgning om konfirmationsbidrag tidligst kan indgives til Familieretshuset tre måneder før og senest én dag før dagen for barnets konfirmation. Ansøgning om beklædningsbidrag kan indgives fra og med dagen, hvor barnet fylder 13 år, til og med dagen, hvor barnet fylder 15 år. Er ansøgningen ikke indgivet i disse tidsrum, afviser Familieretshuset ansøgningen, jf. § 15, stk. 3.

Efter lovens § 15, stk. 4, kan bidrag i anledning af omkostninger til barnets sygdom og begravelse eller anden særlig anledning kun fastsættes, hvis ansøgningen er indgivet inden tre måneder efter udgiftens afholdelse, medmindre ansøgeren godtgør, at der forligger en rimelig grund til overskridelse af denne frist.

Familieretshuset skal af egen drift påse, at ansøgningsfristen efter § 15, stk. 4, er overholdt, jf. punkt 6.2.4. Er fristen overskredet, afslår Familieretshuset at fastsætte bidraget, medmindre betingelserne for at overskride fristen er opfyldt.

6.2.10. Fødselsbidrag m.v.

Efter § 19, stk. 1, i børnebidragsloven kan det pålægges faren eller medmoren at betale bidrag til udgifterne

- ved fødslen (fødselsbidrag),
- ved barnets navngivning (navngivningsbidrag), herunder dåb, og
- til morens underhold to måneder før og en måned efter fødslen (barselsbidrag).

Efter § 10 i bidragsbekendtgørelsen fastsættes disse bidrag normalt kun, hvis de tidsmæssige betingelser for at fastsætte almindeligt bidrag til barnet fra fødslen er opfyldt, som beskrevet i punkt 6.2.1., 6.2.2. og 6.2.5.

Der fastsættes dog fødselsbidrag m.v., selvom der ikke fastsættes børnebidrag fra fødslen, hvis dette ikke skyldes overskridelse af ansøgningsfristen, men at bidragsbetaleren har opfyldt sin løbende forsørgelsespligt (i en periode) efter fødslen.

Efter § 19, stk. 2, i børnebidragsloven kan det pålægges den, der har eller kan have besvangret en kvinde, eller den, der har givet samtykke til, at en kvinde er behandlet med assisteret reproduktion, hvis barnet må antages at være blevet til ved denne behandling, jf. børnelovens §§ 27 eller 27 a, at udrede bidrag til de ved en abort forvoldte særlige udgifter.

Efter § 11 i børnebidragsbekendtgørelsen fastsættes disse bidrag normalt kun, hvis ansøgningen er indgivet inden to måneder efter aborten.

Familieretshuset skal af egen drift som led i sagens oplysning påse, at disse ansøgningsfrister er overholdt, som beskrevet i punkt 6.2.4. Er fristen overskredet, gives der afslag på fastsættelse af bidraget, medmindre betingelserne for at overskride fristen er opfyldt.

6.3. Ændring af børnebidrag

Der kan efter § 16 i børnebidragsloven til enhver tid træffes afgørelse om ændring af et bidrag, hvis der er grundlag herfor. Der stilles ikke krav om, at der skal være forandrede forhold.

Efter § 17 i børnebidragsloven kan en aftale om børnebidrag tilsidesættes, hvis aftalen skønnes åbenbart ubillig, hvis forholdene væsentligt har forandret sig, eller hvis aftalen strider mod barnets bedste. Der kan herefter ske fastsættelse af bidraget efter de almindelige retningslinjer. En aftale om bidrag tilsidesættes normalt som stridende mod barnets bedste, når bidragets størrelse er mindre end det bidrag, som der ville have været fastsat ved afgørelse.

6.3.1. Ændring fra første forfaldsdag efter afgørelsen

En ændring af et bidrag har efter § 12, stk. 1, i bidragsbekendtgørelsen som udgangspunkt virkning fra den første forfaldsdag efter den trufne afgørelse. Dette indebærer, at bidrag, der forfalder under Familieretshuset eller familierettens behandling af en sag om ændring af et bidrag, som udgangspunkt ikke ændres.

Ændringer omfatter både forhøjelse, nedsættelse og bortfald af bidrag.

Dette udgangspunkt bygger på en generel afvejning af parternes modsatrettede interesser. Der er i første række lagt vægt på et indrettelsessynspunkt. Parterne skal således kunne indrette deres økonomiske forhold på den trufne afgørelse om bidrag, indtil der er truffet afgørelse om at ændre dette bidrag. Bidragsmodtageren skal kunne regne med at modtage forfaldne bidrag, og bidragsbetaleren bør ikke kunne mødes med krav om efterbetaling. Der henvises til grundsætningen om *condictio indebiti* i relation til underholdsforpligtelser.

I punkt 6.3.2. og 6.3.3. beskrives en række situationer, hvor dette udgangspunkt fraviges.

6.3.2. Ændring med tilbagevirkende kraft

Efter § 12, stk. 2-4, og § 13 i bidragsbekendtgørelsen har en ændring af et bidrag i følgende situationer virkning fra et tidligere tidspunkt end den første forfaldsdag efter afgørelsen:

- Behandlingen af en ansøgning om ændring af et bidrag er trukket urimeligt længe ud på grund af forhold, der skyldes Familieretshuset, domstolene eller modparten. Der henvises til punkt 6.3.2.1.
- Bidragsbetalerens indtægt er faldet på grund af arbejdsledighed. Der henvises til punkt 6.3.2.2.
- Nedsættelse eller bortfald af bidrag, der tilkommer det offentlige. Der henvises til punkt 6.3.2.3.
- Barnet flytter fra den ene forælder til den anden. Der henvises til punkt 6.3.2.4.
- Et barn, der har været anbragt uden for hjemmet, tager ophold hos bidragsbetaleren. Der henvises til punkt 6.3.2.5.
- Bidragsbetaleren anses ikke som far eller medmor til barnet efter børneloven. Der henvises til punkt 6.3.2.6.
- En aftale om ikke at skulle betale børnebidrag tilsidesættes. Der henvises til punkt 6.3.2.7.
- Barnet modtager børnepension fra bidragsbetaleren. Der henvises til punkt 6.3.2.8.
- En uddannelse er afsluttet eller ophører i øvrigt. Der henvises til punkt 6.3.2.9.

Hvis der foreligger særlige omstændigheder, kan en ændring af et bidrag efter § 12, stk. 4, i bidragsbekendtgørelsen have virkning fra et tidligere eller senere tidspunkt end efter stk. 1-3. Dette er beskrevet nærmere i punkt 6.3.2.10.

Ændring med tilbagevirkende kraft betyder ikke det samme i alle de nævnte situationer. Tidspunkterne for ændringerne i de forskellige situationer er nærmere beskrevet under de enkelte punkter.

6.3.2.1. Lang sagsbehandlingstid

Et bidrag ændres efter § 12, stk. 2, nr. 1, i bidragsbekendtgørelsen med tilbagevirkende kraft, hvis behandlingen af en ansøgning om ændring af et bidrag er trukket urimeligt længe ud på grund af forhold, der skyldes Familieretshuset, domstolene eller modparten.

I sådanne situationer medfører hensynet til den part, som har ansøgt om ændring af bidraget, og som ikke har været medvirkende til, at afgørelsen først træffes efter forløbet af en lang sagsbehandlingstid, at ændringen tillægges tilbagevirkende kraft.

Der kan ikke opstilles generelle retningslinjer for, hvor lang sagsbehandlingstiden for en bidragssag må være. Det er derfor en konkret vurdering, om sagsbehandlingstiden har trukket så længe ud, at afgørelsen skal træffes med tilbagevirkende kraft.

I denne vurdering indgår eksempelvis sagens karakter, sagens samlede sagsbehandlingstid, forhold hos parterne og/eller myndighederne, der har været medvirkende til at forlænge sagsbehandlingstiden, og om der i længere tid ikke er foretaget sagsskridt i sagen.

Hvis der er grundlag for at tillægge en ændring af bidraget tilbagevirkende kraft, sker dette med virkning fra første forfaldsdag efter det tidspunkt, hvor det burde have været muligt at afgøre sagen.

6.3.2.2. Lønnedgang på grund af arbejdsledighed

Hvis bidragsbetaleren mister sit arbejde, og bidragsevnen derfor forringes, har en afgørelse om ændring af et bidrag efter § 12, stk. 2, nr. 2, i bidragsbekendtgørelsen virkning fra første forfaldsdag efter det tidspunkt, hvor bidragsmodtageren blev orienteret om ansøgningen. Dette skyldes, at bidragsmodtageren i disse situationer normalt ikke har en berettiget forventning om fortsat at modtage det hidtidige bidrag.

Ændringen af bidraget har dog tidligst virkning fra første forfaldsdag efter det tidspunkt, hvor bidragsbetaleren blev arbejdsledig.

Ændring med tilbagevirkende kraft på grund af arbejdsledighed forudsætter, at bidragsbetaleren selv sørger for, at sagen kan behandles hurtigst muligt, ved f.eks. straks at indsende dokumentation for arbejdsledigheden i form af opsigelsesbrev, bevis for modtagelse af kontanthjælp eller for berettigelse til at modtage arbejdsløshedsdagpenge.

Ændring med tilbagevirkende kraft på grund af arbejdsledighed forudsætter også, at bidragsbetaleren ikke har en væsentlig indkomst fra andre indtægtskilder. Hvis bidragsbetaleren har mistet sit arbejde, men forsat har en ikke uvæsentlig indkomst f.eks. fra en personlig virksomhed, vil det afhænge af en konkret vurdering af bidragsbetalerens samlede økonomiske forhold, hvorvidt en ændring kan ske med tilbagevirkende kraft efter § 12, stk. 2, nr. 2, i bekendtgørelsen.

6.3.2.3. Bidrag der tilkommer det offentlige

Ved nedsættelse eller bortfald af bidrag, der tilkommer det offentlige, er der ikke noget hensyn at tage til den pågældende myndigheds forventning om at modtage det fastsatte bidrag. Bidrag, der tilkommer det offentlige, nedsættes eller bortfalder derfor efter § 12, stk. 2, nr. 3, i bidragsbekendtgørelsen fra det tidspunkt, hvor de forhold, som ændringen er begrundet i, indtrådte.

Der er i disse situationer ikke noget til hinder for at lade nedsættelsen eller bortfaldet have virkning for tiden forud for ansøgningen om nedsættelse eller bortfald af bidraget.

6.3.2.4. Barnet flytter fra den ene forælder til den anden

Hvis et barn flytter fra den ene forælder til den anden, bortfalder børnebidraget efter § 12, stk. 2, nr. 4, i bidragsbekendtgørelsen fra første forfaldsdag efter flytningen, også selvom der først søges om bortfald efter dette tidspunkt.

Dette skyldes, at den forælder, der har haft barnet boende, ikke længere forsørger barnet i hjemmet efter flytningen og derfor heller ikke har en berettiget forventning om fortsat at modtage bidrag til barnet. Der henvises til § 18, stk. 2, i børnebidragsloven, hvorefter det er den, der afholder udgifterne ved barnets forsørgelse, der har ret til at kræve bidrag fastsat og til at indkræve dette.

Det er en forudsætning for at lade et bidrag bortfalde på grund af barnets flytning, at der er tale om en egentlig flytning og ikke blot et kortere ferieophold. Hvis et kortere ophold udvikler sig til en egentlig flytning, får ændringen af bidraget først virkning fra første forfaldsdag efter det tidspunkt, hvor opholdet har ændret karakter. Der stilles ikke krav om, at der er tale om en varig flytning. En tidsbegrænset, men ikke kortvarig, flytning kan således også danne grundlag for bortfald af bidraget.

Flytter barnet på bidragets forfaldsdag, eksempelvis den 1. i måneden, bortfalder bidraget som udgangspunkt fra den næste forfaldsdag. Særlige omstændigheder kan dog føre til, at bidraget efter en konkret vurdering bortfalder fra den forfaldsdag, der er sammenfaldende med flyttedatoen.

6.3.2.5. Et barn, der er anbragt uden for hjemmet, flytter hjem til bidragsbetaleren

Når et barn, der tidligere har været anbragt uden for hjemmet, flytter hjem til den tidligere bidragsbetaler, bortfalder dennes børnebidrag fra det tidspunkt, hvor kommunens forsørgelse af barnet ophørte, jf. § 12, stk. 2, nr. 5, i bidragsbekendtgørelsen.

Der er i disse situationer ikke noget hensyn at tage til den af forældrene, der ifølge bidragsdokumentet er berettiget til bidragene, idet vedkommende ikke har haft udgifter til forsørgelsen af barnet. Der henvises til Skarrildhusberetningen 1999, side 14-15.

6.3.2.6. Tidligere bidragsbetaler ikke far eller medmor til barnet

Hvis det efter børneloven fastslås, at den angivne far alligevel ikke er far til barnet, eller den angivne medmor alligevel ikke er medmor til barnet, bortfalder bidraget med virkning fra bidragsafgørelsens begyndelsestidspunkt. Der henvises til § 12, stk. 2, nr. 4, i bidragsbekendtgørelsen og til praksis gengivet i TFA2004. 270.

Hvis moren har fået udlagt børnebidraget forskudsvist, vil der eventuelt kunne rejses tilbagebetalingskrav mod hende efter § 24, stk. 2, i børnetilskudsloven

Det er hensigtsmæssigt, at Familieretshuset vejleder moren om, at hun normalt har ret til et særligt børnetilskud fra det tidspunkt, hvor det konstateres, at den tidligere bidragsbetaler ikke er far eller medmor til barnet, og indtil det tidspunkt, hvor det måtte blive fastslået, hvem der er far eller medmor til barnet. Hun kan kontakte Udbetaling Danmark herom.

Når det oprindeligt fastsatte bidrag bortfalder med tilbagevirkende kraft, kan der opstå et tilbagesøgningskrav fra den hidtidige bidragsbetaler. Sådanne krav henhører under domstolene som et civilt søgsmål.

6.3.2.7. Tilsidesættelse af en aftale om ikke at skulle betale børnebidrag

Hvis der er aftalt et bidrag, har ændringen af aftalen normalt først virkning fra første forfaldsdag efter afgørelsen, jf. udgangspunktet i § 12, stk. 1, i bidragsbekendtgørelsen som beskrevet i punkt 6.3.1.

Skal der efter aftalen ikke betales noget bidrag, betragtes situationen derimod som en førstegangsfastsættelse af bidrag, således at bidraget som udgangspunkt fastsættes fra en bidragsudløsende begivenhed eller fra indgivelsen af ansøgningen om bidrag, jf. § 12, stk. 2, nr. 7, i bidragsbekendtgørelsen sammenholdt med §§ 3 og 8. Dette er beskrevet i punkt 6.2.1. Hvis bidragsbetaleren efter aftalen har afholdt udgifter til barnets institution efter den bidragsudløsende begivenhed eller ansøgningen, skal der tages hensyn hertil, som beskrevet i punkt 6.2.7.

6.3.2.8. Børnepension

Pensionsudbetalinger, som tilfalder barnet (børnepension), og som stammer fra bidragsbetalerens pension, anses for at være en del af bidragsbetalerens forsørgelse af barnet. For så vidt angår børnepension, som stammer fra bidragsmodtagerens pension, henvises der til punkt 6.1.5. om barnets indkomst ved fastsættelse af uddannelsesbidrag.

Overstiger børnepensionen fra bidragsbetalerens pension det bidrag, der ellers kunne være fastsat, bortfalder børnebidraget. Er bidraget højere end børnepensionen, nedsættes bidraget, således at bidragsbetaleren kun skal betale forskellen mellem pensionen og børnebidraget. Dette gælder også, selvom denne forskel er mindre end normalbidraget. Som udgangspunkt har afgørelsen om bortfald eller nedsættelse af børnebidrag i disse situationer virkning fra første forfaldsdag efter afgørelsen.

Udbetalingen af børnepension begynder først, når det er fastslået, at betingelserne herfor er opfyldt. I den forbindelse vil der ofte blive udbetalt børnepension med tilbagevirkende kraft til det tidspunkt, hvor den begivenhed hos bidragsbetaleren, der udløste pensionen, indtrådte.

Bidragsbetaleren kan derfor i en periode have ydet barnet dobbelt forsørgelse gennem dels børnebidraget og dels børnepensionen.

I disse situationer bortfalder eller nedsættes børnebidraget fra det tidspunkt, hvor børnepensionen har virkning. Dette forudsætter dog, at bidragsbetaleren ansøger om nedsættelse af bidraget med tilbagevirkende kraft inden to måneder efter det tidspunkt, hvor pensionen blev udbetalt. Der henvises til § 12, stk. 3, i bidragsbekendtgørelsens.

Ansøges der senere, har bortfaldet eller nedsættelsen først virkning fra første forfaldsdag efter afgørelsen.

Børnebidrag bortfalder eller nedsættes kun på grund af barnets børnepension, hvis pensionen udbetales til bidragsmodtageren eller barnet, sådan at bidragsmodtageren kan anvende pensionen til barnets forsørgelse. Det er ikke nok, at bidragsbetaleren dokumenterer, at barnet er berettiget til børnepensionen.

Hvis forældre med fælles forældremyndighed ikke kan blive enige om udbetalingen af pensionen, kan Familieretshuset efter § 3, stk. 5, i værgemålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20. august 2017 med senere ændringer, træffe afgørelse herom. Dette kan illustreres med følgende afgørelse:

TFA 2005.367:

Civilstyrelsen bestemte i en klagesag, at en børnepension på ca. 4.200 kr. om måneden skulle udbetales med 25 pct. til bidragsbetaleren, dog minimum det til enhver tid gældende normalbidrag, med 25 pct. til bidragsmodtageren, mens resten skulle indsættes på en børneopsparing tilhørende barnet.

6.3.2.9. Bortfald af uddannelsesbidrag, fordi uddannelsen afsluttes eller i øvrigt ophører

I § 13 i bidragsbekendtgørelsen er det præciseret, at uddannelsesbidrag senest bortfalder fra det tidspunkt, hvor uddannelsen afsluttes eller opgives. Dette bør fremgå af bidragsdokumentet (resolutionen). Der henvises til Skarrildhusberetningen for 1992, side 12-13.

6.3.2.10. Særlige omstændigheder

Som det fremgår af § 12, stk. 1, i bidragsbekendtgørelsen, har en ændring af et bidrag som udgangspunkt virkning fra første forfaldsdag efter den trufne afgørelse.

Dette udgangspunkt fraviges i nogle bestemte situationer, jf. § 12, stk. 2 og 3, og § 13 i bidragsbekendtgørelsen, således at en ændring af et bidrag i disse situationer har virkning fra et tidligere tidspunkt end den første forfaldsdag efter afgørelsen.

Der kan dog foreligge særlige omstændigheder i en sag, der efter § 12, stk. 4, i bekendtgørelsen kan føre til, at en ændring af et bidrag har virkning fra et tidligere eller senere tidspunkt end efter § 12, stk. 1-3, i bekendtgørelsen.

Ukendskab til regler og praksis kan som udgangspunkt ikke anses som en særlig omstændighed.

6.3.3. Ændring af bidrag, når Familieretshuset har genoptaget behandlingen af en afgørelse

I situationer, hvor Familieretshuset har genoptaget behandlingen af en afgørelse, finder de særlige regler om ændring af bidrag i § 14 i bidragsbekendtgørelsen anvendelse.

Bestemmelserne i § 14, stk. 1-3, i bidragsbekendtgørelsen finder efter § 14, stk. 4, tilsvarende anvendelse i tilfælde, hvor domstolene træffer en anden afgørelse end den afgørelse, som Familieretshuset har truffet, og som er indbragt for familieretten efter § 39 i lov om Familieretshuset. Bestemmelserne i § 14, stk. 1-3, finder ligeledes tilsvarende anvendelse, hvor familieretten har truffet afgørelse om bidragets størrelse i en situation, hvor sagen er indbragt for familieretten til afgørelse, familierettens afgørelse ankes, og der under ankesagen træffes en anden afgørelse om størrelsen af bidraget.

Udgangspunktet efter § 14, stk. 1, i bidragsbekendtgørelsen er, at i tilfælde, hvor Familieretshuset genoptager behandlingen af en afgørelse, og der herefter træffes en ny afgørelse, har ændringen af bidraget virkning fra første forfaldsdag efter den nye afgørelse.

6.3.3.1. Urigtige eller ufyldstgørende oplysninger

Et bidrag ændres efter § 14, stk. 2, nr. 1, i bidragsbekendtgørelsen med tilbagevirkende kraft, hvis den genoptagne afgørelse er forkert, fordi en part har givet Familieretshuset urigtige oplysninger eller har undladt at give relevante oplysninger under sagens behandling.

Det er uden betydning, om parten bevidst har afgivet urigtige eller ufyldstgørende oplysninger. Det er som udgangspunkt den part, som oplysningerne vedrører, der er den nærmeste til at bære risikoen for, at afgørelsen er forkert, fordi den er truffet på et urigtigt eller ufyldstgørende grundlag.

En ændring af bidraget i denne situation har som udgangspunkt virkning fra det tidspunkt, fra hvilket bidraget blev fastsat eller ændret ved den genoptagne afgørelse.

Det bemærkes, at parterne under behandlingen af sagen bør orientere Familieretshuset om relevante ændringer i deres forhold, f.eks. lønstigninger. Undlader en part dette, kan der være grundlag for at ændre bidraget med tilbagevirkende kraft. Dette skyldes, at den part, som oplysningerne vedrører, er den nærmeste til at bære risikoen for, at afgørelsen er urigtig, fordi den er truffet på et urigtigt eller ufyldstgørende grundlag. Denne part har ikke en berettiget forventning om at opretholde en afgørelse, når parten ved, at den er truffet på et forkert grundlag.

Når sagen er afgjort, har parterne ikke længere ”pligt” til at orientere Familieretshuset eller hinanden om forandrede forhold.

6.3.3.2. En tidligere afgørelse er åbenbart urigtig

En ændring af et bidrag har tillige tilbagevirkende kraft, hvis den genoptagne afgørelse er åbenbart urigtig, jf. § 14, stk. 2, nr. 2, i bidragsbekendtgørelsen.

Åbenbart urigtige afgørelser kan bl.a. skyldes væsentlige fejl ved anvendelsen af gældende regler og retningslinjer, som har betydning for afgørelsen:

- Misforståelse af eller manglende hensyntagen til relevante oplysninger.
- Regnefejl.
- Fejlskøn.
- Vurderet bidragsevne på et forkert grundlag, f.eks. ved ikke at have inddraget årsindkomsten for parter med sæsonbetonet ansættelse eller ved at have lagt vægt på indtægter, som parten ikke længere har, eller som reelt ikke er indkomst, men ydes til dækning af udgifter. Der kan, for så vidt angår førstnævnte henvises til praksis gengivet i TFA2000. 71.

Det er ikke en betingelse for ændring med tilbagevirkende kraft, at modparten burde have kunnet indse, at afgørelsen var åbenbart urigtig.

En ændring af bidraget i denne situation har som udgangspunkt virkning fra det tidspunkt, fra hvilket det blev fastsat eller ændret ved den omhandlede åbenbart urigtige afgørelse.

6.3.3.3. Lang sagsbehandlingstid

Derudover har en ændring af et bidrag tilbagevirkende kraft, hvis behandlingen af den genoptagne afgørelse er trukket urimeligt længe ud på grund af forhold, der skyldes Familieretshuset, domstolene eller modparten, jf. § 14, stk. 2, nr. 3, i bidragsbekendtgørelsen.

I sådanne situationer medfører hensynet til den part, som har anmodet om indbringelse af afgørelsen for familieretten, og som ikke har været medvirkende til, at den nye afgørelse først træffes efter forløbet af en lang sagsbehandlingstid, at ændringen tillægges tilbagevirkende kraft.

Der kan ikke opstilles generelle retningslinjer for, hvor lang sagsbehandlingstiden for en bidrags sag må være. Det er derfor en konkret vurdering, om sagsbehandlingstiden har trukket så længe ud, at afgørelsen skal træffes med tilbagevirkende kraft.

I denne vurdering indgår eksempelvis sagens karakter, sagens samlede sagsbehandlingstid, forhold hos parterne, Familieretshuset eller domstolene, der har været medvirkende til at forlænge sagsbehandlingstiden, og om der i længere tid ikke er foretaget sagsskridt i sagen.

Hvis der er grundlag for at tillægge en ændring af bidraget tilbagevirkende kraft, sker dette med virkning fra første forfaldsdag efter det tidspunkt, hvor det burde have været muligt at afgøre sagen.

6.3.3.4. Særlige omstændigheder

Hvis der foreligger særlige omstændigheder, har en ændring af et bidrag, jf. § 14, stk. 3, i bidragsbekendtgørelsen virkning fra et tidligere eller senere tidspunkt end efter § 14, stk. 1 og 2, i bekendtgørelsen.

Særlige omstændigheder kan f.eks. foreligge, hvis en parts egne forhold har været medvirkende til, at en tidligere afgørelse er åbenbart urigtig. Det er udgangspunktet, at et bidrag ændres med tilbagevirkende kraft, når en tidligere afgørelse er åbenbart urigtig. Hvis en part selv har været medvirkende til, at den tidligere afgørelse er åbenbart urigtig, vil bidraget dog normalt kun blive ændret med virkning fra første forfaldsdag efter den nye afgørelse.

6.4. Aftaler om børnebidrag

Efter børnebidragslovens § 16 kan et bidrag til enhver tid ændres, hvis der er grundlag for det.

Efter børnebidragslovens § 17 kan en aftale om børnebidrag dog kun tilsidesættes, hvis aftalen skønnes åbenbart ubillig, hvis forholdene væsentligt har forandret sig, eller hvis aftalen strider mod barnets bedste. Er dette tilfældet, kan bidraget herefter fastsættes efter de almindelige retningslinjer. En aftale om bidrag tilsidesættes normalt som stridende mod barnets bedste, når bidragets størrelse er mindre end det bidrag, som Familieretshuset ville have fastsat.

Der henvises til vejledning om aftaler om børnebidrag.

6.4.1. Bidragsaftalers bindende virkning

Hvis der er indgået en gyldig og bindende aftale om bidrag, skal aftalen lægges til grund ved behandlingen af en efterfølgende sag om bidraget.

Det er uden betydning, om aftalen er mundtlig eller skriftlig, og gyldigheden af en bidragsaftale afhænger ikke af, om den direkte eller indirekte er "godkendt" af en bidragsmyndighed, f.eks. ved notering i en protokol fra en vilkårsforhandling eller ved udfærdigelse af et bidragsdokument (en resolution). En aftale om bidrag kan også indgås ved stiltiende aftale. Der henvises til praksis gengivet i TFA2007. 171, TFA2007. 410/1-2 og TFA2007. 320.

Hvis aftalen kun er indgået mundtligt, er parterne ikke altid klar over, at aftalen kan have betydning for bidrags sagen. Fremgår det af sagen, at parterne måske har indgået en aftale om bidraget, skal Familieretshuset i fornødent omfang vejlede parterne, sådan at aftaleproblematikken kan blive inddraget i sagen.

Ofte indgås aftaler om bidrag i forbindelse med samlivsophævelsen. Sådanne aftaler kan have karakter af ”rammeaftaler”, som går ud på, at den af forældrene, der ikke bor sammen med barnet, skal bidrage til barnets forsørgelse på en endnu ikke fastlagt måde. Hvis bopælsforælderen ikke mener, at den anden forælder opfylder sin forsørgelsespligt i henhold til aftalen, kan bopælsforælderen anmode Familieretshuset om, at der fastsættes bidrag.

6.4.2. Bevisbyrden ved aftaler om bidrag

I nogle sager er parterne uenige om, hvorvidt der overhovedet er indgået en aftale om bidrag. Sådanne spørgsmål afgøres efter almindelige aftaleretlige regler, herunder spørgsmål om bevisbyrde og bevisvurdering.

Det afgørende vil i mange sager være, hvem af parterne der bærer bevisbyrden for, at der er indgået en aftale.

Som udgangspunkt er det den part, der fremsætter påstand om, at der er indgået en aftale, som har bevisbyrden.

Bevisbyrden kan søges løftet på mange forskellige måder. Ud over skriftlige aftaler kan der f.eks. fremlægges korrespondance, kontoudtog og lignende. Samtidig bør Familieretshuset som led i sagens oplysning opfordre parterne til at fremkomme med en nøje beskrivelse af de omstændigheder, hvorunder det hævdes, at der blev indgået en aftale.

En parts påstand om, at der foreligger en aftale, bør forelægges for modparten med opfordring til at kommentere påstanden, inden sagen afgøres.

Bevisbyrdereglerne og fremgangsmåden ved sagens oplysning anvendes på tilsvarende vis ved påstande om, at en bidragsaftale eller -afgørelse efterfølgende er blevet ændret ved aftale.

Hvis parterne indgår en aftale om bidrag på et møde i Familieretshuset, er det vigtigt, at Familieretshuset noterer indholdet af aftalen i et mødereferat. Herved kan man undgå senere bevismæssige problemer og derved medvirke til, at der ikke efterfølgende opstår uenighed om aftalen og dens indhold. Hvis der er særlige forudsætninger for eller betingelser knyttet til aftalen, bør disse også noteres.

6.4.3. Fortolkning og udfyldning af aftaler om bidrag

Fortolkningen af aftaler om bidrag sker efter almindelige aftaleretlige fortolkningsregler og principper, der i korte træk gennemgås i det følgende.

Er aftalen skriftlig, må fortolkningen tage udgangspunkt i aftalens ordlyd. Bidragsaftaler er ofte ensidigt begunstigende for den ene af parterne, f.eks. hvor den ene part påtager sig at betale et større bidrag, end parten ellers ville være forpligtet til. I disse tilfælde kan der være anledning til at fortolke aftalen indskrænkende.

Er aftalen alene skrevet af den ene part, kan den i tvivlstilfælde fortolkes mod den, der har skrevet aftalen, navnlig hvis aftalen er skrevet af den ene parts advokat, og den anden part ikke har været repræsenteret ved advokat.

Disse fortolkningsregler modificeres under tiden af en rimelighedsregel, sådan at en aftale fortolkes i overensstemmelse med det mest rimelige resultat, navnlig når flere fortolkningsmomenter trækker i hver sin retning.

Der er formodentlig i praksis en tendens til at fortolke og udfylde aftaler om bidrag i overensstemmelse med reglerne i børnebidragsloven og den deraf følgende praksis. Retsstillingen ifølge aftalen kan dermed som udgangspunkt kun antages at medføre en fravigelse fra, hvad der ellers ville være gældende, hvis dette klart fremgår af aftalen.

6.4.4. Tilsidesættelse af aftaler om bidrag

En gyldig aftale kan som udgangspunkt ikke tilsidesættes. Dette gælder også for aftaler om bidrag.

På børnebidragsområdet er adgangen til at tilsidesætte bidragsaftaler dog noget videre, end hvad der almindeligvis gælder for andre formueretlige aftaler.

Dette skyldes, at mange bidragsaftaler kun skal gælde ”indtil videre”, fordi parterne kan have svært ved at overskue konsekvenserne af en fast aftale på længere sigt. Det kan især være vanskeligt at formulere ændringskriterier, der tager højde for alle situationer.

Endvidere er kriterierne i § 17 i børnebidragsloven for at tilsidesætte en aftale noget lempeligere, end hvad der ville følge af almindelige aftaleretlige principper. Der henvises især til muligheden for at tilsidesætte en aftale, fordi ”forholdene væsentligt har forandret sig”.

Imidlertid er der grund til at være opmærksom på, at de almindelige aftaleretlige ugyldighedsregler og lignende også gælder aftaler om bidrag, der dermed f.eks. kan tilsidesættes på grund af manglende evne til at handle fornuftsmæssigt, jf. § 46 i værgemålsloven, tvang, jf. §§ 28 og 29 i aftaleloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 193 af 2. marts 2016, vildfarelse, jf. § 32 i aftaleloven eller urigtige eller bristende forudsætninger.

Endvidere kan en bidragsaftale ændres eller tilsidesættes helt eller delvist efter § 36 i aftaleloven, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre den gældende. Der kan ved denne vurdering tages hensyn til forholdene ved aftalens indgåelse, aftalens indhold og senere indtrufne omstændigheder.

Hvis en aftale tilsidesættes efter § 17 i børnebidragsloven eller § 36 i aftaleloven, vil bidraget efter de almindelige retningslinjer normalt først blive fastsat/ændret med virkning fra første forfaldsdag efter afgørelsen.

Erklæres en aftale derimod ugyldig, f.eks. på grund af tvang, vil det medføre bortfald af det aftalte bidrag med tilbagevirkende kraft.

6.4.5. Forudsætninger for en aftale om bidrag

Som begrundelse for at søge en bidragsaftale tilsidesat og bidraget nedsat påberåber parterne sig ofte, at der var særlige forudsætninger for aftalen, og at disse er bristede.

I sådanne sager skal det først klarlægges, om der var særlige forudsætninger for aftalen. I bekræftende fald skal det derefter vurderes, om forudsætningerne for aftalen er forandrede i en sådan grad, at dette kan begrunde ændring af aftalen. Også her skal man have bevisbyrdereglerne for øje.

6.4.6. Bidrag til specifikke formål

Beslægtet med spørgsmål om forudsætninger for en bidragsaftale er de situationer, hvor en del af bidraget er øremærket til et bestemt formål, f.eks. betaling af kontingent til idrætsforening eller anden fritidsaktivitet eller betaling af udgifter til barnets skolegang på en privat skole.

Hvis et sådant formål med bidraget bortfalder, f.eks. fordi barnet ophører med den omhandlede fritidsaktivitet eller skifter skole, bortfalder også den del af bidraget, der var øremærket til formålet. Hvis der ifølge aftalen var en klar sammenhæng mellem bidraget og den omhandlede aktivitet, må nedsættelsen af bidraget som udgangspunkt have virkning fra det tidspunkt, hvor aktiviteten ophørte eller i praksis første forfaldsdag herefter.

Spørgsmålet om nedsættelse af bidraget i sådanne situationer vil typisk først blive forelagt for Familieretshuset, når aktiviteten er ophørt.

Der kan i så fald blive tale om at nedsætte bidraget med tilbagevirkende kraft. Dette kræver ikke, at de almindelige kriterier herfor er opfyldt, da afgørelsen om, fra hvilket tidspunkt bidraget skal nedsættes, bygger på en fortolkning af aftalen.

Det kan imidlertid være vanskeligt at afgøre, om et beløb er så nært knyttet til et bestemt formål, at pligten til at betale beløbet er betinget af, at formålet stadig er aktuelt, eller om der er tale om et generelt forhøjet bidrag. Der henvises til afsnit 6.4.3. om fortolkning og udfyldning af aftaler om bidrag.

6.4.7. Aftaler om ikke at skulle betale børnebidrag eller om at betale lavere bidrag, end det ellers ville være blevet fastsat til

Aftaler om, at der ikke skal betales noget børnebidrag, eller om, at der skal betales et lavere børnebidrag, end det ellers ville være blevet fastsat til, forekommer jævnligt.

Det fremgår af bemærkningerne til § 17 i børnebidragsloven, at en aftale, hvorefter der skal betales et børnebidrag, der er væsentligt lavere, hvad den pågældende skulle betale, hvis bidraget var fastsat ved en afgørelse, i almindelighed bør tilsidesættes som stridende mod barnets bedste.

En aftale om ikke at betale bidrag eller om kun at betale et mindre bidrag kan imidlertid skyldes, at bidragsbetaleren på anden måde deltager i forsørgelsen af barnet eller har ydet et engangstilskud til forsørgelsen. Sådanne forhold skal undersøges, inden der træffes afgørelse om at tilsidesætte aftalen.

Det skal i den forbindelse understreges, at bidrag til forsørgelsen af et barn efter aftale kan ske på mange forskellige måder og ikke kun ved overførsel af pengebeløb. Det er dog bidragsbetaleren, der skal godtgøre, at en økonomisk disposition til fordel for bidragsmodtageren er sket som et led i forsørgelsen af barnet.

7. Sager om bidrag efter lov om ægtefællers økonomiske forhold og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning

7.1. Vejledende retningslinjer for fastsættelse af ægtefællebidrag

7.1.1. Ægtefællers forsørgelse

Hvis der er grundlag for at pålægge en ægtefælle at betale bidrag til den anden ægtefælle, skal der tages stilling til bidragets størrelse. Dette afgøres efter nedenstående retningslinjer.

Børne- og Socialministeriet udsender hvert år en vejledning om regulering af visse satser m.v. på Børne- og Socialministeriets område. Denne vejledning indeholder bl.a. vejledende indkomstbeløb for, hvornår der fastsættes ægtefællebidrag. Størrelsen af ægtefællernes indkomster har også betydning for, hvor stort et bidrag der bliver fastsat. Det afgørende er ægtefællernes fremtidige indkomstniveau.

7.1.2. Lav indkomst hos bidragsbetaleren

Hvis bidragsbetaleren har en lav indkomst, vil der normalt ikke blive fastsat et bidrag, eller der fastsættes et lavere bidrag, da bidragsbetaleren skal have mulighed for at forsørge sig selv. Der henvises til den årlige indkomstoversigt for fastsættelse af ægtefællebidrag.

7.1.3. Bidragsmodtagerens behov for bidrag m.v.

7.1.3.1. "Bidragsloftet"

Har bidragsmodtageren en mellemindkomst eller en høj indkomst, har han eller hun ikke et rimeligt behov for bidrag. Dette kaldes bidragsloftet. Der henvises til den årlige indkomstoversigt for fastsættelse af ægtefællebidrag.

Hvis bidragsmodtager bor i et land, hvor leveomkostningerne er væsentlig lavere end i Danmark, kan der være grundlag for at sætte bidragsloftet lavere end i indkomstoversigten.

7.1.3.2. Bidragsmodtageren har indledt et ægteskabslignende forhold

Der fastsættes ikke bidrag, og et fastsat bidrag bortfalder, hvis bidragsmodtageren har indledt et ægteskabslignende samlivsforhold med en ny partner. Hvis bidragsmodtageren således flytter sammen med en ny partner, bortfalder bidraget, hvis bidragsbetaleren ansøger Familieretshuset herom.

I sager, hvor bidragsmodtageren og tredjemand (kæreste) ikke bor sammen, kan bidraget kun bortfalde i den helt særlige situation, at der mellem bidragsmodtageren og tredjemand er et forhold, der skønnes at indebære et sådant personligt og økonomisk interessefællesskab, at forholdet, uanset at bidragsmodtageren og tredjemand efter det oplyste bor hver for sig, kan sidestilles med et forhold, hvor parterne har fælles bopæl. Det indgår bl.a. i vurderingen heraf, om bidragsmodtageren og tredjemand har indrettet sig sådan, at der er sket en hel eller delvis sammenblanding af deres økonomiske interesser.

7.1.3.3. Kortvarigt ægteskab

Ved en afgørelse om bidrag under ægteskabet efter reglerne i ægtefælleloven kan der tages hensyn til et kortvarigt ægteskab. Dette kan medføre, at der ikke fastsættes bidrag, eller at bidraget fastsættes lavere end ellers, eksempelvis sådan at bidraget fastsættes til omkring 1/3 eller 2/3 af det bidrag, der ellers ville blive fastsat efter de vejledende retningslinjer.

Efter praksis vil et ægteskab på ca. tre til fire år som udgangspunkt kunne anses som kortvarigt. Et længerevarende forudgående samliv vil dog kunne indgå ved vurderingen af, om bidraget skal fastsættes lavere end det bidrag, der ellers ville blive fastsat.

7.1.3.4. Bidragsmodtageren har udvist passivitet (indrettelseshensyn)

Hvis bidragsmodtageren i en længere periode, dvs. flere år, har undladt at ansøge om fastsættelse eller forhøjelse af bidrag, kan denne passivitet efter praksis medføre, at der ikke fastsættes bidrag, eller at bidraget fastsættes lavere end ellers.

Der henvises til Skarrildhusberetningen for 1991, punkt B.a. 2.

7.1.4. Betydningen af bidragsbetalerens indkomst

Hvis bidragsbetaleren har en meget høj indkomst, kan der efter en konkret vurdering være grundlag for at fastsætte bidrag, selvom bidragsmodtagerens samlede indkomst derved overstiger det aktuelle vejledende indkomstbeløb. Der henvises til den årlige indkomstoversigt for fastsættelse af ægtefællebidrag.

7.1.5. Bidragsmodtagerens udnyttelse af sin erhvervsevne

Det er en forudsætning for at modtage ægtefællebidrag, at bidragsmodtageren udnytter sin erhvervsevne i rimeligt omfang. Ved vurderingen heraf tages der især hensyn til bidragsmodtagerens alder, uddannelse, beskæftigelse under ægteskabet, ægteskabets varighed, og hvor længe bidragsmodtageren har været i den nuværende situation.

I forbindelse med en samlivsophævelse kan bidragsmodtageren have behov for nogen tid til at indrette sig på den nye situation. Der skal derfor udvises tilbageholdenhed med at fastslå, at bidragsmodtageren ikke udnytter sin erhvervsevne i denne periode.

7.1.6. Fastsættelse af ægtefællebidrag

Hvis der er grundlag for at fastsætte et bidrag, fastsættes bidraget efter praksis til omkring 1/5 af forskellen mellem ægtefællernes indkomster. Bidragsbetalerens samlede underholdsforpligtelser til børn og ægtefælle vil dog normalt ikke kunne overstige 1/3 af indkomsten.

Et bidrag vil skønmæssigt normalt blive fastsat til et beløb i hele tusinde og med månedsvis forfald forud eksempelvis 2.000 kr. om måneden.

Da bidragsbetalerens eventuelle nye ægtefælle eller samlever ikke har forsørgelsespligt over for bidragsbetalerens tidligere ægtefælle, medregnes ikke en ny ægtefælle eller samlevers økonomiske forhold ved vurderingen af bidragets størrelse.

7.1.7. Lav indkomst hos bidragsmodtageren

Fastsættelsen af et bidrag, der svarer til omkring 1/5 af forskellen mellem ægtefællernes indkomster, er baseret på den typiske situation, hvor begge ægtefæller har en indkomst af en vis størrelse.

Hvis bidragsmodtageren ikke har nogen indkomst eller kun har en lav indkomst, medfører dette, at der ville blive fastsat et bidrag, der er uforholdsmæssigt belastende for bidragsbetaleren. Derfor tillægger man bidragsmodtageren en fiktiv indkomst ved beregningen af bidragets størrelse. Størrelsen af denne fiktive indkomst fremgår af den årlige indkomstoversigt for fastsættelse af ægtefællebidrag.

Efter aktivloven bliver kontanthjælp ikke betragtet som en indkomst, da kontanthjælp er subsidier i forhold til et ægtefællebidrag. I en sådan situation skal bidragsmodtagerens indkomst anses for at være 0 kr., da et ægtefællebidrag modregnes i kontanthjælpen.

Den fiktive indkomst gælder ikke i forhold til vurderingen af bidragsmodtagerens bidragsbehov, dvs. bidragsloftet, som beskrevet under punkt 7.1.3.1.

7.1.8. Ægtefællernes udgifter til børn m.v.

Udgifter til forsørgelse af en tidligere ægtefælle anses for at gå forud for andre udgifter. Efter praksis har ægtefællernes andre udgifter derfor yderst sjældent betydning ved fastsættelse af størrelsen af et ægtefællebidrag.

Ved vurderingen af ægtefællebidragets størrelse tages der dog hensyn til de udgifter, bidragsbetaleren har til sine børn. Der henvises herom til punkt 6.1.1.2.

De udgifter til børn, som der tages hensyn til, er efter praksis normalt det beløb, bidragsbetaleren er pålagt eller kan blive pålagt at betale i børne- eller uddannelsesbidrag.

Udgifterne til børn bliver fratrukket i bidragsbetalerens indkomst, inden bidraget vurderes efter de almindelige retningslinjer.

7.1.9. Skatteforhold

Indkomstoversigten for fastsættelse af børne- og ægtefællebidrag i den årlige vejledning om regulering af visse satser m.v. på Børne- og Socialministeriets område er der taget hensyn til de danske skatteregler. Efter disse regler har bidragsbetaleren normalt skattefradrag for betalte børne- og ægtefællebidrag. Værdien af fradraget er omkring 1/3 af bidraget.

Bidraget er en betydelig større økonomisk belastning, hvis bidragsbetaleren ikke har mulighed for at fradrage bidraget i sin skattepligtige indtægt. Derfor tages der hensyn til en eventuel manglende mulighed for skattefradrag.

Et ægtefællebidrag vil normalt skønsmæssigt blive nedsat med omkring 1/3, hvis bidragsbetaleren ikke har fradragsret.

Bidraget vil også i denne situation skønsmæssigt normalt blive fastsat til et beløb i hele tusinde eksempelvis 1.000 kr. om måneden.

Hvis bidraget allerede er nedsat på grund af bidragsmodtagerens egen indkomst, dvs. bidragsloftet, nedsættes bidraget kun, hvis en nedsættelse med omkring 1/3 medfører, at bidraget kan fastsættes lavere end ved brug af bidragsloftet.

7.1.10. Aftrapning af ægtefællebidrag

Efter § 50, stk. 1, i ægteskabsloven pålægges der normalt ikke bidragspligt i mere end ti år, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

Afhængig af bidragspligtens længde vil et bidrag efter omstændighederne kunne aftrappes og senere bortfalde.

Er der efter den 1. oktober 1989 truffet bestemmelse om tidsubegrænset bidragspligt, aftrappes bidraget efter ansøgning for senere at bortfalde, når der er betalt bidrag i en periode, der overstiger samlivets varighed.

Hvis der efter den 1. oktober 1989 er truffet bestemmelse om tidsbegrænset bidragspligt i en periode på mere end ti år, behandles spørgsmålet om aftrapning og bortfald på samme måde, som hvis der var fastsat tidsubegrænset bidragspligt.

Er der efter den 1. oktober 1989 truffet bestemmelse om bidragspligt i ti år eller mindre, kan bidraget aftrappes.

Hvis der før den 1. oktober 1989 er truffet bestemmelse om bidragspligt, gælder ovenstående retningslinjer ikke. Retningslinjerne for aftrapning af disse bidrag fremgår af cirkulæreskrivelse nr. 137 af 26. september 1989 om fremtidig praksis med hensyn til aftrapning af ægtefællebidrag.

7.2. Begyndelsestidspunkt ved ægtefællebidrag

I sager om ægtefællebidrag betragtes separation, skilsmisse, samlivsophævelse og ophør af forsørgelse som bidragsudløsende begivenheder.

Efter § 7 i bidragsbekendtgørelsen fastsættes bidraget som udgangspunkt kun fra den bidragsudløsende begivenhed, hvis ansøgningen er indgivet inden to måneder efter dette tidspunkt.

Dette gælder ægtefællebidrag både efter ægteskabsloven og ægtefælleloven.

Indgives ansøgningen senere end to måneder efter den bidragsudløsende begivenhed, fastsættes bidraget fra det tidspunkt, hvor Familieretshuset modtog ansøgningen om bidrag, jf. § 8 i bekendtgørelsen.

Ligesom ved børnebidrag omfatter førstegangsfastsættelse af ægtefællebidrag alle situationer, hvor der på ansøgningstidspunktet ikke er et fastsat eller aftalt bidrag, som beskrevet i punkt 6.2.1. Dette gælder også tilfælde, hvor bidraget er fastsat eller nedsat til 0 kr. Er ansøgningsfristen overskredet, fastsættes bidraget efter § 8 i bekendtgørelsen fra ansøgningstidspunktet, også selvom ansøgningen først indgives flere år efter f.eks. skilsmissen.

De forhold, der som beskrevet i punkt 6.2.4.-6.2.6. kan have betydning for afgørelsen i sager om børnebidrag vedrørende begyndelsestidspunktet og i punkt 6.2.8. om fradrag for udgifter til forsørgelse i relation til uddannelsesbidrag, gælder også for ægtefællebidrag.

Er der ikke søgt om fastsættelse af størrelsen af ægtefællebidrag under behandlingen af sagen om pligten til at betale ægtefællebidrag efter separation eller skilsmisse, er den bidragsudløsende begivenhed det tidspunkt, hvor familierettens eller Familieretshusets afgørelse om bidragspligten kan fuldbyrdes efter reglerne herom i retsplejeloven eller efter § 38 i lov om Familieretshuset.

Efter § 56, stk. 3, i ægtefælleloven kan der fastsættes ægtefællebidrag efter ægtefælleloven, indtil der er indgået en aftale eller afsagt en endelig dom om bidragspligt efter separation og skilsmisse, jf. § 50 i ægteskabsloven. Er der truffet en sådan afgørelse, fastsættes ægtefællebidrag efter ægteskabsloven først fra det tidspunkt, hvor bidraget efter ægtefælleloven ophører, jf. § 56, stk. 3, i ægtefælleloven.

7.3. Ændring af ægtefællebidrag

7.3.1. Fastsatte ægtefællebidrag

Efter § 53, stk. 2, i ægteskabsloven og § 58, stk. 1, i ægtefælleloven kan et fastsat ægtefællebidrag ændres, hvis omstændighederne taler for det.

7.3.2. Aftalte ægtefællebidrag

Ægtefæller kan selv aftale bidragets størrelse.

En aftale om ægtefællebidragets størrelse har væsentlig betydning for behandlingen af en sag om ægtefællebidrag. Hvis en part under behandlingen af en sag oplyser, at der er indgået aftale om ægtefællebidrag, skal Familieretshuset som led i sagens oplysning altid undersøge dette nærmere.

Efter § 52 i ægteskabsloven kan en aftale om pligten til at betale ægtefællebidrag eller en aftale om størrelsen af et ægtefællebidrag kun ændres, såfremt det på grund af væsentligt forandrede forhold vil være åbenbart urimeligt at opretholde aftalen.

Hvis størrelsen af et ægtefællebidrag efter ægteskabsloven alene er aftalt ”indtil videre”, antages det dog, at aftalen ikke er omfattet af § 52 i ægteskabsloven, og at bidraget derfor kan ændres, selvom betingelserne i bestemmelsen for at ændre bidragsaftalen ikke er opfyldte. Det er dog i praksis en betingelse for at ændre bidraget, at der er forløbet nogen tid siden aftalens indgåelse, eller at der er sket væsentlige ændringer i forhold til parternes situation ved aftalens indgåelse. Vurderingen af, hvornår en ”indtil videre”-aftale kan ændres alene under hensyn til den tid, der er gået siden aftalens indgåelse, beror på et konkret skøn. Efter praksis skal der normalt være gået ikke under et halvt år siden aftalens indgåelse, før der kan blive tale om at ændre en ”indtil videre”-aftale alene under hensyn til tiden. Der henvises til Skarrildhusberetningen for 1996, punkt B.a. 2.

Aftalte ægtefællebidrag efter ægtefælleloven kan ændres, hvis aftalen skønnes åbenbart urimelig, eller hvis forholdene væsentligt har forandret sig, jf. § 58, stk. 2, i ægtefælleloven.

Ovenstående generelle betragtninger om aftalers bindende virkning, bevisbyrde, fortolkning og udfyldning af aftaler, tilsidesættelse og forudsætninger under punkt 6.4. gælder også i forhold til aftaler om ægtefællebidrag.

7.3.3. Ændringstidspunktet

Bestemmelserne i § 12, stk. 1, § 12, stk. 2, nr. 1-3, § 12, stk. 4, og § 14 i bidragsbekendtgørelsen finder anvendelse ved ændring af ægtefællebidrag.

På samme måde som ved børnebidrag er det udgangspunktet, at ægtefællebidrag ændres med virkning fra første forfaldsdag efter afgørelsen. Der henvises til punkt 6.3.1.

En ændring af et ægtefællebidrag har dog efter § 12, stk. 2, nr. 1-3, i bekendtgørelsen virkning fra et tidligere tidspunkt i følgende situationer:

- Behandlingen af en ansøgning om ændring af et bidrag er trukket urimeligt længe ud på grund af forhold, der skyldes Familieretshuset, domstolene eller modparten. Der henvises til punkt 6.3.2.1.
- Bidragsbetalerens indtægt er faldet på grund af arbejdsledighed. Der henvises til punkt 6.3.2.2.
- Nedsættelse eller bortfald af bidrag, der tilkommer det offentlige. Der henvises til punkt 6.3.2.3.

Hvis der foreligger særlige omstændigheder, kan en ændring af et ægtefællebidrag efter § 12, stk. 4, i bidragsbekendtgørelsen have virkning fra et tidligere eller senere tidspunkt end efter § 12, stk. 1 og 2. Dette er beskrevet nærmere i punkt 6.3.2.10.

Derudover finder de særlige regler i § 14 i bekendtgørelsen anvendelse. Disse er nærmere beskrevet i punkt 6.3.3.

8. Grønland

Denne vejledning gælder ikke for Grønland bortset fra punkt 2.2., men principperne i punkt 3.4, punkt 5, punkt 6 og punkt 7 finder anvendelse under hensyntagen til de grønlandske forhold, herunder også skatteforhold. Rigsombudsmanden i Grønland har bl.a. ikke terminaladgang til skattemyndighedernes registre, hvorfor oplysninger om parternes økonomiske forhold indhentes fra parterne.

I sager om børnebidrag indhenter Rigsombudsmanden oplysninger om begge parter økonomiske forhold. Rigsombudsmanden indhenter også oplysninger om barnets eventuelle indkomst, da denne modsat i Danmark kan have samme betydning som i sager om uddannelsesbidrag, der er beskrevet i punkt 6.1.5.

Når myndighederne i Grønland træffer afgørelse om børnebidrag, kan der modsat i Danmark fastsættes et lavere bidrag end normalbidraget til et barn, der bor eller opholder sig på Færøerne, i Grønland eller i Danmark. Der henvises til Skarrildhusberetningen for 1998, punkt B.b. 2. Endvidere kan børnebidrag og uddannelsesbidrag fastsættes med et andet forfaldsinterval end månedsvis.

I sager om konfirmations- og beklædningsbidrag i Grønland er ansøgningsfristen den samme som i sager om bidrag i anledning af omkostninger til barnets sygdom og begravelse eller anden særlig anledning.

Sager om dåbs- og navngivningsbidrag i Grønland behandles modsat i Danmark efter de regler i loven, som gælder for bidrag i anledning af omkostninger til barnets sygdom og begravelse eller anden særlig anledning.

I Danmark fastsættes et ægtefællebidrag normalt efter praksis til omkring 1/5 af forskellen mellem ægtefællernes indkomster, som beskrevet i punkt 7.1.6., men i Grønland er dette 1/4.

Ægtefælleloven er ikke sat i kraft for Grønland. Reglerne om ægtefællebidrag under ægteskabet findes i retsvirkningsloven i den udgave af loven, der gælder for Grønland.

9. Genoptagelse af bidragssager hvor der er sket forkyndelse efter forkyndelsesforordningen eller Haagerforkyndelseskonventionen

Som beskrevet i vejledning om forkyndelse i sager om børne- og ægtefællebidrag skal Familieretshuset i visse bidragssager forkynde en varsling af en ansøgning om fastsættelse eller ændring af bidrag over for en modpart i udlandet. Dette følger af artikel 11 i underholdspligtforordningen.

I sager, hvor modparten i udlandet ikke har svaret efter forkyndelse af en varsling, der er foretaget efter underholdspligtforordningens artikel 11, stk. 2 eller 3, og Familieretshuset har truffet afgørelse i sagen, har modparten mulighed for at få behandlet en anmodning om at få afgørelsen domstolsprøvet trods overskridelse af fristen herfor, jf. § 41, stk. 1, i lov om Familieretshuset. Dette følger ved forkyndelse i de øvrige EU-medlemsstater af artikel 19, stk. 4, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1393/2007 af 13. november 2007 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager (forkyndelse af dokumenter) og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1348/2000 (herefter forkyndelsesforordningen):

"4. Når en stævning eller et tilsvarende dokument har skullet sendes til en anden medlemsstat med henblik på forkyndelse efter denne forordning, og der er afsagt dom over en sagsøgt, som ikke er mødt, har dommeren mulighed for i forhold til sagsøgte at tilsidesætte virkningerne af, at fristen for appel er udløbet, såfremt:

- a) sagsøgte uden egen skyld ikke har fået kendskab til dokumentet i så god tid, at han kunne varetage sine interesser under sagen, eller uden egen skyld ikke har fået kendskab til dommen i så god tid, at han kunne appellere den, og
- b) sagsøgtes indsigelser ikke forekommer helt grundløse.

Anmodning om adgang til appel skal fremsættes inden en rimelig tid efter, at sagsøgte har fået kendskab til dommen.

Hver medlemsstat kan i overensstemmelse med artikel 23, stk. 1, meddele, at anmodningen ikke vil blive imødekommet, hvis den fremsættes efter udløbet af en frist, som angives i meddelelsen, men som ikke kan være kortere end et år efter afsigelsen af dommen."

Fristen for at fremsætte en anmodning efter forkyndelsesforordningens artikel 19, stk. 4, er fastsat til 1 år efter datoen for afgørelsen, jf. § 4, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 1476 af 12. december 2007 om gennemførelse af ændringer i forkyndelsesforordningen.

I forhold til forkyndelse, der er foretaget i udlandet efter konvention af 15. november 1965 om forkyndelse i udlandet af retslige og udenretslige dokumenter i sager om civile eller kommercielle spørgsmål (herefter Haagerforkyndelseskonventionen), fremgår den længere frist for at anmode om domstolsprøvelse af konventionens artikel 16:

"Når en stævning eller et tilsvarende dokument har skullet sendes til udlandet til forkyndelse efter denne konvention, og der er truffet en afgørelse mod en sagsøgt, som ikke er mødt, skal dommeren have adgang til at fritage sagsøgte for virkningerne af, at fristen for anvendelse af retsmidler er udløbet, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- a) sagsøgte uden egen skyld ikke har fået kendskab til dokumentet i så god tid, at han kunne varetage sine interesser under sagen, eller kendskab til dommeren i så god tid, at han kunne benytte et retsmiddel, og

b) sagsøgtes indsigelser ikke forekommer helt grundløse.

Anmodning om sådan fritagelse skal fremsættes inden en rimelig tid efter, at sagsøgte har fået kendskab til dommen.

En kontraherende stat kan erklære, at anmodningen ikke vil blive imødekommet, hvis den fremsættes efter udløbet af en frist, som angives i erklæringen, men som ikke kan være kortere end et år efter afgørelsen.

..."

Fristen for at fremsætte en anmodning efter Haagerforkyndelseskonventionens artikel 16 er fastsat til 1 år efter datoen for afgørelsen, jf. Danmarks tiltrædelseserklæringer til konventionen. Disse erklæringer fremgår af bekendtgørelse nr. 15 af 13. februar 1970, Lovtidende C.

Det er familieretten, der tager stilling til anmodninger efter forkyndelsesforordningens artikel 19, stk. 4, og Haagerforkyndelseskonventionens artikel 16. Anmodningen indgives til Familieretshuset, der sender anmodningen og sagens akter til familieretten. Muligheden for at se bort fra overskridelse af fristen i § 41, stk. 1, i lov om Familieretshuset finder anvendelse ved siden af § 448 d, stk. 1, i retsplejeloven. Efter denne bestemmelse kan familieretten i særlige tilfælde behandle en anmodning om at få indbragt en afgørelse truffet af Familieretshuset til prøvelse, selv om anmodningen er indgivet efter udløbet af fristen i § 41, stk. 1.

Børne- og Socialministeriet, den 20. marts 2019

MAI MERCADO

/ Carina Fogt-Nielsen